

Milý čitateľ,

prihováram sa ti v mene organizátorov 42. ročníka Celoslovenskej literárnej súťaže mladých prozaikov Jašikove Kysuce (v mene Spolku slovenských spisovateľov, Literárneho fondu Slovenskej republiky, Kysuckej kultúrnej nadácie a Kysuckej knižnice v Čadci).

V ruke držíš výber najúspešnejších súťažných próz tohto ročníka zostaveného na návrh odbornej poroty, ktorá pracovala v zložení Antónia Revajová, Marián Grupač a Peter Mišák. Ide o informačný zborník, ktorý uvádza len ukážky. Všetky súťažné texty zaslané do 42. ročníka JK nájdeš na webových stránkach, kde si ich môžeš prečítať celé spolu s ďalšími, nie menej zaujímavými prácami, a utvoriť si na ne vlastný názor / www.jasikovekysuce.sk – „súťaž 2010“

Želáme príjemné čítanie

zostavovateľka

Rozhodnutie odbornej poroty

Hlavná cena: Mathej Thomka

Prémie Literárneho fondu

1. Prémia LF: Barbora Gričová
2. Prémia LF: Radovan Potočár
3. Prémia LF: Zdenko Fajčák

Cena Jozefa Hnitku: Vanessa Jóriová

Čestné uznania: Martin Bednařík, Andrea Hugáňová, Pavel Knapko, Terézia Kovaničová, Katarína Vargová, Katarína Petříková, Ján Púček, Iveta Šuleková – Berkyová, Katrina Tulip, Lukáš Mano, Lenka Fábryová, Anna Valentýniová

V Bratislave, Čadci a Martine 12. novembra 2010

Za porotu v zložení: Antónia Revajová, Marián Grupač a Peter Mišák
PhDr. Peter Mišák, predseda

Fragmenty zo životnej púte šocheta Šóbu

1. **Polemika mäsiara Šóbu** - /temný prológ s biblickými motívmi/
2. **Povedľa krížovej cesty** - /lekárska dišputa so Smrťou /
3. **Šabat pod Límes Romanus** - /výchovno-dobrodružný príbeh pre mladých legionárov /
4. **Červené víno sa nepáli** - /rámcová väzensko-historická mikropoviedka/
5. **Šabat medzi adamitmi** - /ľahko neetická – adamitská mikropoviedka podľa zápiskov Martina Húsku/
6. **Nedokončený príbeh o nečakanom zmiznutí rabína Šóba** - /western bez rasistického podtónu/
7. **Londýn nemá rabínov rád** - /variácia známeho detektívneho príbehu/
8. **Koľko smrti zaplní kilometer zákopov?** - /ženská mikropoviedka s narušením listového tajomstva/
9. **Popravy podľa Šlomo Morela** - /xenofóbna povojnová mikropoviedka/
10. **Nesmrtelným nemožno veriť** - /postapokalyptický príbeh s prvkami fantasy/

Polemika mäsiara Šóbu

/temný prológ s biblickými motívmi/

„Tvoj syn patrí Bohu!“

„Nemám syna!“ Šóba držal nôž presne v pozícii, z ktorej bez vynaloženia sily prenikne cez pečeň a pľúca až k lopatke. Ohromný neznámy stál pred ním, díval sa na neho zhora a vyjedal granátové jablko.

„Ani neuvažuj. Nestačí, že tvoje slová klamú?“ zvýšil cudzinec hlas a plášť sa mu zavlnil.

„Toto je moja obeť Hospodinovi!“ Baranča, spútané pri Šóbových nohách sa chvelo viac, ako keď sa mu podreže krk. „Môj syn nie. Ten pokračuje v mojom rode. Nesie moje myšlienky.“

„Ty si šochet – ty rozhoduješ, akým mäsom svojich ľudí nasýtiš. Ty si vyvolený. No a matka tvojho syna je otrokyňa a on je mamzer. I jeho syn bude mamzer. Nemôže byť šochet. Načo ti je neplnohodnotný syn. Dokáž oddanosť Pánovi.“

Šóba hodnotil svoju situáciu. Všemohúci mu dal silu, ktorou zastavoval dromedára, dokázal jednou ranou zabiť nájazdníkov, zdvihol bez pomoci zbalené obydlie. No tu pochyboval. Cítil pokoru a, bránil sa tomu, i božiu vôľu. Tento muž však nevyzerá ako posol Hospodina.

„Slávim príkazy Pána. Ako osemďňového som Léviho obrezal, ako päťročného som ho priviedol k Písmu a desaťročného k Mišně. A chcem ho doviest, keď dovŕši vek trinásť rokov, k prikázaniam, aby sa stal mužom.“

„Prečo teda pochybuješ teraz o prianí Pána? Či sa ti neozval v snoch?“

Ak poznal Neznámy Šóbove nočné mory, poznal aj jeho odpoveď. „Nie sme Kanánci, aby Jahve po nás chcel obeť človeka. Skúšaš ma ako Hospodin Abraháma.“

„Čo nevezmeš ty, vezme si iný.“

Zákon mu zakazoval zabiť pútnika, inak by to urobil. Šóba poznal význam slov. Vydesil ho ten presvedčivý tón. Rozbehol sa do údolia k stanom.

Prvé zahliadol kúdole dymu. Nepočul bľačanie. Začal sa zadúšať behom a ostrým pachom spáleniny. Zem červenela krvou. Pán dá, pán vezme. Len nech sú v poriadku.

Chlapec stál pred stanmi, akoby očakával jeho príchod. No nevykročil mu oproti, schytil fakľu a vbehol dovnútra. Kože stanov černeli, otvárali sa od strechy a z rôznych strán sa vyvalili šedé mračná. Na zrýchlenie nebolo síl.

To už nebol jeho syn, to nebol Léví. To neboli jeho jasné hnedé oči. Len desivá snová napodobenina. Temný obraz zla. Telá ležali poskrúcané a obhorené. Šóba zahliadol znetvorenú mŕtvu ženu Rebeku a padol na kolená.

To nemohlo urobiť jedenásťročného dieťa! Už od neho stál len na pár krokov, malo najväčší z jeho nožov a mierilo si s ním na srdce. Zatlačilo.

„Som Sariel. Archanjel Hospodina. Vidíš svoj súd. Zapríčinil si svoj pád. Tak dopadne, každý, kto nectí priania Pána.“ Medzi plameňmi k nemu kráčal tvor od oltára, plášť mu vial nad hlavou a rozťahnuté krídla dusili plamene.

„To ty si všetko, obluda z Pekla!“ prehltal Šóba popol. Rýchla smrť mu bude vykúpením.

„...len tvoja vina! Neuposlúchol si slovo Hospodina. Keby si sa vybral po chlapca, skúška by dopadla inak.“ Hlas sa na neho tlačil zo všetkých strán a podlamoval mu nohy.

„Pán by nedopustil. Buď prekl...“ Šóba sa staval Sarielovi na odpor.

„Mlč, nech tvoj jazyk na sto rokov onemie.“ Archanjel pohltil všetko známe, temno i svetlo, ostal len hlas.

„Budeš žiť večne, aby si sa bál Hospodina, svojho Boha, a úporne dbal jeho zákonov a príkazov po všetky dni svojho života. A aby si zachoval svoje rúhačské myšlienky.“

Každú krv v dome pokryl sypký prach, vsakovala do neho a na každé také miesto dopadli ďalšie, sypkejšie čiastočky. Šedivé kúdoľe sa točili okolo Šóbu, ale nemohli bližšie.

Povedľa krížovej cesty

/lekárska dišputa so Smrťou /

Smrť by mala byť pripustená rýchlo. Neradno sa s ňou zahrávať.

Šóba vystúpil na Lebečnú horu medzi poslednými. Hriešnikov, ktorých dolapil, vždy sledoval až do ich posledných chvíľ. Cítil, že je aspoň tak bližšie k smrti. No dnešný hurháj mu vôbec nebol po vôli. Smrť by mala pracovať v tichosti.

Cítil vinu. Všetko mohlo prebehnúť už o deň skôr, ale chcel ich pochytať všetkých. I tak sa to nepodarilo. Barnabáš dostal milosť. Jeho si nájde až po veľkom sviatku.

Dvaja zločinci už viseli na krížoch. Dismas sa vzdal sám, druhý jediný prežil z troch, ktorí sa postavili na odpor. Musel mu rozdrviť prsty a zlomiť sánku.

Vojaci práve schádzali z Gestasovho kríža. Ešte ani jeden z priviazaných necítil smrteľné muky. Šóba sa tlačil dopredu. Rozumnejšie by bolo zabiť oboch predtým, ako ich odovzdal Rimanom. Umrieť na kríži sa prieči Bohu.

Šóba mal čas odvyknúť si hovoriť. Preto mlčal. A snažil sa pochopiť, čo strašné urobil ten burič – zelót Nazaretský. Za bič je trest bičom. To vykonali. Ale na kríži sa trestá len najťažší zločin. Alebo vykonáva najväčšia potupa.

Ruky sa napnú do roviny kríža. Tým sa hrud' natiahne, všetky svaly i ramená ostanú napäté. Majster kat nahmatá priehľbinu v zápästí a pribíja prvý klinec, cez dva palce dlhý, prechádza pod prvým radom kostí zápästia, no nenarušuje žiadnu kosť. Vystrekuje krv a ostáva len strašná, mučivá bolesť, svaly sťahujú palec k dlani.

Druhú ruku už naťahujú lanom, praskajú rebrá. Druhý klinec preniká čistým mäsom a prehlusuje prvú bolesť. Ešte prudkejšou, ktorá vedie k šialenstvu.

Šóba si pretrel zápästie. I po toľkých rokoch bolo na ňom vidieť vystúpenú jazvu. Stratil pozornosť len na chvíľu. S pribíjaním najdlhšieho klinca do nôh sa zjavila Smrť.

Strácala sa a zhmotňovala s každým úderom kladiva. Zjavovala sa na druhej strane davu. Chcel sa k nej priblížiť, potreboval, aby zaznamenala jeho existenciu, aby zas o ňom vedela. Nezaujímal ho vztyčovanie kríža, presúval sa bližšie k popravisku. Dav skríkol, zaznela tupá rana, kríž im spadol. Úmyselne. Vojaci takto nepopravovali prvýkrát.

Vztýčili tretí kríž. Nastupuje neukončiteľná, neprestávajúca bolesť. Srdce sa ide vytrhnúť. Telo sa dvíha na nohách, chveje sa a snaží sa ulaviť rukám. Po chvíli sa kolená prehnú únavou dopredu a celá váha sa prenesie na klince v rukách. Ochabnú svaly na hrudníku a nedostáva sa vzduchu. Vdýchneš, no nedá sa vydýchnuť. Ostáva len opäť sa vzoprieť na nohách, pribitých klincom a zdvíhať sa, pokým nie sú ramená v úrovni paží. Až potom je možné voľnejšie dýchať. Pokým stehná nezachvátia nové kŕče.

Bolo neznesiteľne horúco. Smrť sa stratila. Mala by tu byť, no stratila sa. Šóba sledoval muža a mohol mu pomôcť. Stačili by dva údery do holení, telo by sa zrútilo váhou a bolesť by pominula. Bez Smrti to však nešlo.

Ona sa objaví. Do mužových rán nasadali roje múch. V očiach sa mu zjavil des a ľudia s hrôzou a plačom začali opúšťať popravisكو. Keď si vojaci s katmi začali deliť mužove šatstvo, objavovala sa pri nich a značila si ich svojím bozkom.

Telo sa prehýba do oblúka, plecía i ramená strpnu, dolným končatinám sa nedostáva krvi. Telo sa rozpaľuje a tuhne.

Začala svoj rituál. Krúžila v zrnčkach prachu, oblizovala krv, menila sa na roj múch. Bol to dlhý neustávajúci, vopred vyhraný boj.

„Eloi, Eloi, lama sabachtaní?“

Pramienky krvi zastali, nezasychali, zachveli sa a pohli sa sotva zreteľne nahor. Šóba to nemohol vidieť, ale Smrť mala svoje zvyky. Takto začína olizovať kríž. Ťahá sa k mužovi, túži mu zatlačiť oči.

„Je dokonané,“ mužov výkrik splynul so Šóbovou myšlienkou. Mužovi klesla hlava. A s ňou z kríža i Smrť. Prudko dopadla a ležala v prachu, akoby ju božia ruka držala stlačenú pri zemi.

Šóba vystúpil z davu, vytrhol kladivo a dvom zločincom rozdrvil kosti. S praskotom ich telá klesli a Smrť sa rozplynula. Zjavila sa nad mužmi, ukončovala ich odchod, ale o Šóbu nezavadila. Pohľad jej ostával na prvom mužovi, ktorého si nemohla zobrať.

Niekde v diaľke sa ozvalo trúbenie na baraní Šofar. Bez toho, že by sa očakával príchod mesiáša.

Šabat medzi adamitmi

/ľahko neetická – adamitská mikropoviedka podľa zápiskov Martina Húsku/

Po do neba volajúcom a Pána sláviacom víťazstve na Swetlavici, o ktorom sa v krajinách českých ešte nejedna pieseň spievať bude, ešte dva dni naše davy hnali cisárske telce na Uhry a ďalšie dva trvalo, pokiaľ sa všetci adamiti Petra Kániša vrátili do Staré Příbenice.

Nevidaných osláv sa však nezúčastnil hajtman Horác Adam Rohan, zaliezol do svojho stanu a skučal. Nik ho nespoznával. Po odmietnutí spoločnosti radost'dajných sestier milostiplných sme začali pomýšľať na najhoršie.

Je pravda, že Horác si vytrhol tri šípy priamo od srdca, vrátil si vypadnuvšie oko naspäť do hlavy a miloval sa i so sekerou zaseknutou v zadku. No tentoraz asi o nič ľahkého nešlo.

Odmietol nášho výnimočne triezveho ráneho a pred tým ako vyplul poriadny krvavý fľusanec vydal rozkaz. A trval na tom, nech nie je posledný.

„Tucet najstatnejších chlapov, lebo toľko ich presne bude treba, pošlite po Židáka, felčiara Šobacha či Šobína, lebo niet v okolí iného mastičkára, čo by dokázal pre mňa nájsť liek. A hlavne ho prived'te sem!“

Vrátili sa šiesti, na piatich koňoch a traja z nich zišli bez pomoci. A tá ohava sa doviezla na voze. Nie je čo písať o mužovi, čo príde medzi nás takto ceremoniálne v bielom vlnenom plášti, zakrytú ľavou tvárou a bez viditeľných zranení z nedávneho boja. Nik mu nebránil, nik mu nič neukazoval, len vošiel do hajtmanovho stanu, palicou vyduril všetkých a siahol na nafúknuté Horácove brucho. To sme však spoznali, až podľa príšerného revu, ktoré prehlušilo len prenikavé uprdnutie.

Šobach, či ako sa tomu diablove hovorilo, vyšiel, zobral z voza brašnu a prehliadol si náš zástup. Možno preto, že som mal jediný cez bedrá hodenú rúšku, možno preto, že mi múdrosť srší z očí, prehovoril na mňa akýmsi krochčaním, chrčaním a zmesou známych slov. Vyzeralo to na lešon kennan, ktorému som samozrejme ako tak rozumel.

Používam výraz ako-tak, pretože ma dvakrát kopol do zadku, keď som mu nedoniesol to, čo chcel. Dutý kmienok či džber s vodou sa proste u nás povie inak.

Táto pliaga ostala sama s hajtmanom, len ja som hľadel, čo to stvára. Ale stiahlo mi rovnako krk i riť, aby som čomukoľvek stihol zabrániť.

Mrchorez si cez tvár pretiahol ešte handru, milovanému hajtmanovi šibol na tvár akési pariace sa onuce, prevrátil ho na bok, do jeho cteného zadku strčil drevenú tyč a zároveň mu zarezal do brucha blyštiacim sa žabykláčom. Nič strašidelnejšie som nevidel a to som sa zúčastnil aj napichovania na kôl.

Možno to bolo neopísateľným puchom, možno pohľadom na crčiace všetky telesné tekutiny nášho hajtmana, že som sa takmer zadusil vlastnými zvratkami prv, ako som dostal zo stanu.

I grcanie je čistenie tela.

Ťahaj chlapa od súložie a on ti rozmláti papuľu. S natrhnutou gambou a s pachuťou v papuli som vtrhol s desiatimi vernými spráskat' toho obrezanca, čo nám zmárnil hajtmana.

Zbrzdil nás smrad ako zo skapaciny a následne kýbeľ sračok, čo nám ten zdochliak kopol oproti. Chlapi sa odporúčali a dogrcali do jedného. Len ja som, zvyknutý už na čokoľvek, zahliadol, že Žid zašívá hajtmanovi brucho. A následne som vyvrátil, čo som myslel, že už vyvrátiť nejde.

„Vodu. Vrelú. Hneď!“ rozkázal a bolo to len mojou slabosťou, že sa mi podarilo poslúchnuť.

Náš chlieb žral ešte štyri nedele. A dievky sa s ním chceli kurviť. Nie aby s nami slávil Boha. Chvála Pánu na nebesiach, jemu sa nahota bridí. Vraj nemôže ostať nahý pred Bohom. Židia sa isto kotia oblečení. Dumali sme, či taká ohava vôbec vtáka má. Či mu ho neodfikli.

Hajtman mal iný názor. Vyšiel pred stan, jeho vták sa zdal zdravší ako on. Dievkam viac nebolo treba. Desiatim dal povolenie a poslal ich dovnútra, sám ostal vonku a čakal. Vraj zo tri hodiny.

Na vlastne oči som nič nevidel, nepočul som krik ani vzdychy, tak nič nepotvrďm. Vraj dievky sa len divno škerili. Určite nemal vtáka.

V deň keď dostal na odchod najlepšieho koňa, chlípali s hajtmanom dačo zapáchajúce a ja som lapal cafrangy viet, ktorým som poskromne rozumel.

„Sláv Simchat Tóru ako sviatok svojho znovuzrodenia.“

„Bruch mi reže, no nekrúti. A jazva to je obdivuhodná. Silné sú tie liečivé jedy a postupy...“

„Zdrojom je Hospodín a Messer-Džavaih z Basry. Odo mňa to bola len Micva – dobrý čin.“

„Ser kríž. Buď pochválen Pán. Proste už nikdy nezabijem Žida.“

Svoje slovo dodržal. V roku 1421 Horáca Adama Rohana aj so sedemdesiatimi ďalšími adamitmi v klokotskej fare zaživa upálil Ján Žižka. Jediný kto prežil, dokonca aj bitku na Ostrove na Hámru, bol Martin Húska, aby bránil skutky svojich druhov pred táboorskými kňazmi.

Nedokončený príbeh o nečakanom zmiznutí rabína Šóba

/western bez rasistického podtónu/

Rabín Šóba, samozvaný lekár, bol pre každého kresťana najväčší oplan pod nevadským nebom. To by odprisahali všetci muži, ktorí sa ocitli natoľko v jeho blízkosti, aby ho videli či nebudaj ucítili zápach jeho čierneho kabáta a prežili to. Vždy si pri tom reflexívne siahli na krk, kde sa im červenala jazva v tvare šesťcípej hviezdy.

Toho večera, keď Šóba pricválal na svojom krívajúcom koňovi do mestečka, nečakane udreli prvé mrazy. Bola to predzvesť udalostí, kedy smrť nebude stíhať kosiť a mŕtvoly sa budú hromadiť.

Šóba bol v Amerike dostatočne dlho, aby neveril ničomu. Obhliadol si mestečko, pohla sa len záclona na miestnom bordeli, zoskočil z koňa a vošiel do krčmy.

„Košér jedlo,“ zachrapčal cez šatku na krčmára, sedem chlapov sa bez pohnutia skláňalo nad svojimi pohármi, len klaviristovi sediacemu nad zavretým pianom vypadol z oka monokel.

Po pulte priletela whisky a tanier oškvarkov s bravčovou masťou. Pach krvi nešiel len z kuchyne.

V momente Šóba držal v rukách kolty a nadával si, ako mohol tak naletieť. Považoval kostolnú vežu na kopci za tieň stromov. A prach na ulici bez kopýt, nie je čistým prachom. V zrkadle za barom sa zacerila smrť.

Otočil sa, spod kabáta mu vyletela židovská hviezda, štyri zo šiestich výstrelov zasiahli cieľ a keďže jeden zásah bol do jeho dutiny brušnej, došlo mu, že bez stehov sa to tentoraz nezaobíde. Roztiahol plášť, bolo v tom čosi zvieracie, supie, skryl sa podeň a smerom k mužom hodil dve fľaše.

„Všetci padli na zem, zazneli výstrely, on sa zjavil nado mnou, niečo mu horelo v rukách a potom som pravdepodobne umrel,“ takmer kričal klavirista, na čele sa mu červenala šesťcípa jazva a vôbec netušil, že pred pár hodinami vdýchol výpary roztoku, ktorý uspáva rovnako rýchlo ako výstrel. Šóbov vynález. Chloroform.

Koľko smrti zaplní kilometer zákopov?

/ženská mikropoviedka s narušením listového tajomstva/

Drahá sestrička,

všade okolo umierajú ľudia. Ošetrujem nevyliciteľných, nespím a hladujem, ale pri srdci ma hreje láska. Áno, Amélia, Miri sa zamilovala. Už sa ho vôbec nebojím.

Nedesí ma ani jeho zjazvená tvár, ani ten jeho zvláštny odor. Aj jeho hlas, ktorý znel akoby prehovoril neživý, sa mi teraz zdá mužný. Dokonca by som si priala, aby hovoril viac ako pár viet denne. Desia ma teraz len tie strašné výbuchy.

Nie je to muž akých sme mohli poznať, možno to ma priťahuje, a práve preto sa začínam o neho báť. Vrhá sa do strašných nebezpečenstiev. A zachraňuje ľudí. Vždy je ranený, zakrvavený, ale prinesie živého človeka. A je mu jedno, na akej strane ten vojak bojoval.

Bože, aký je on nerozumný! Tak som skoro prišla o život.

Privliekol dvoch mužov, boli v srbských uniformách, jeden bez nôh, druhý bez známok života. Nemohla som ich prijať, našich nemáme kde ukladať, ale on sa na mňa pozrel a podal mi ľaliu. Skrvavenú a bez slov. Ale určite by niečo povedal, keby jeden z tých cudzích neožil, nechytí ma a nepriložil mi nôž na krk.

Skoro som umrela. A Šóba len šepol tomu mužovi; máme jediného Boha. Privrela som oči, muž hrozne skríkol, zacítila som ruku medzi nožom a krčnou tepnou a obrovská sila ma odhodila preč. Šóba ho držal za hlavu, Srb visel vo vzduchu a neprítomne pozeral. No a on mal rovnaký pohľad. Chápeš? Zabil kvôli mne.

Tými jeho obrovskými rukami, vieš, ale ony sú jemné, ako majú doktori. Raz sa ma dotkol, iba tak náhodou a mnou prešla taká tá vlna, ako si mi vravela o vašej prvej noci s Henrychom. A predstav si on sa dokonca aj umýva. A každý týždeň, prisahám, sa celý kúpe a úplne nahý.

Červenám sa, áno, ale musela som sa pozrieť, či jeho telo je iné ako tvár. Bože, ja by som pristala, keby on chcel. A to ma teraz drží mimo tejto hrôzy.

Amélia, to je tá krásna správa v týchto dňoch. I on chce. Dnes opäť len sedel v lazarete, v sobotu on väčšinou len sedí, a hľadel na mňa. Práve som uvažovala, či by otčím zvolil, že by jeho zať mohol byť niekto iný ako slušný kresťanský muž, keď ma Šóba chytil za ruku.

„Môžem Vás živiť, ctiť a podporovať ako sa sluší na židovského manžela?“ Toľko slov a tak jemne nikdy nepovedal. A potom sa rozoznali delá. Blízko a výbuchy z našich pozícií.

Vstal, nečakal na moju odpoveď. A povedal: „Záchrana života odsúva i Šabat.“

A teraz sa celá trasiem, lebo te

Šóba preložil nedopísaný list, vzal mŕtve skrvavené telo Miri do rúk a vyniesol ju z horiacich rozvalín poľnej nemocnice. Nepočul už iné zvuky, iné náreky, vnímal len ten svoj.

„Nemám odmena, ja som trest. *Pikuch nefeš doche et ha-Šabat. A čo odsunie smrť?* Šalom alejchem, Miri.“

Popravy podľa Šlomo Morela

/xenofóbna povojnová mikropoviedka/

Šóba otvoril jediné oko a stále nebol mŕtvy. Utriel čepel' noža od krvi a zhodil zo sedadla sajdkáry mŕtveho nácka. Čo sa mu to len snívalo, prečo mu Všemohúci ukázal smer do Świętochłowic do tábora Zgoda? Ved' vojna už skončila.

Nskončila. Začínala tu nová, malá, nemenej krutá. Tábor bol obkolesený drôtmí a strážili ho muži so samopalmi. Všetci s ostrými rysmi, už nie toľko vychudnutí ani strhaní. Všetko Židia.

„Stoj! Kam?“ zastavili ho.

„Ten je náš! Nevidíš podľa nosa? Aj jeho Mojžiš ťahal štyridsať rokov po púšti...“ začali sa obaja rehoť. Šóba sa nasmial, nebola to pravda. Nikdy sa s Mojžišom nestretol.

„Davidovu hviezdu tu už nosiť nemusíš!“

Šóbova ruka vystrelila, chytil muža pod krk a zachrčal: „Znamená, je tu nový šerif.“

„...ten ide za Morelom...“ znel za ním šepot.

Salomon Morel bol veliteľ tábora. Zodpovedal sám sebe. A tak i jednal. A príchod Šóbu bol pre neho znamením. Znamením, ako sa vyrovnat' s problémami internovaných.

Bola už neskorá jeseň, keď sa Šóba len prizeral znižovaniu počtu obyvateľ'ov v tábore.

„Dnes je čas, kedy opustíte tento tábor,“ zahlásil Morel k nastúpeným ľuďom. Nezaznel však jediný výkrik radosti. Iba mrazivé ticho.

„Raz sa to nazve holokaust,“ pokračoval. „Chceli ste nás vyhladiť. To sa mne nepodarí. Ale pár som si vás našiel. Utvorte dvojice, dnes vám bude do tanca hrať dvojtaktný guľomet.“

Šóba bol pre Šloma Morela sudcom, nesmrteľným a krvavým svedkom pred Hospodinom. A lekárom, ktorý potvrdí smrť. To až v poslednom rade.

„Lubovoľný skutok, i ten najlepší uskutočnený gójom - nežidom, len posilňuje satana, ľubovoľný skutok Žida, vrátane zločinu, napomáha Bohu. Veď ty to najlepšie vieš.“ A Šóba mlčal. Chápal smrť v iných súvislostiach.

„Jestem Polakiem, a nie nazistowski.“

„Tak bež, i moja matka, keď umierala, sa snažila bežať,“ povedal veliteľ a Poliak vstal a bežal. Nezaznel za ním jediný výstrel, nik nezdvihol zbraň, keď opúšťal otvorené brány tábora. Vtedy sa len nepatrne roztvorili ruky dvoch mužov a za utečencom vyrazili psy.

Žiadny človek nebeží tak rýchlo. Prvú zo psov sa zahryzol mužovi do slabín, druhý doskočil na chrbticu. Nezaznel tým smerom žiadny výstrel, nik nezdvihol zbraň, aby zastavil ten krik.

„Jeho dcéra a žena sú vaša odmena. Pamätajte, len do polnoci. Budeme sláviť Šabat!“

Šóba stal opodiaľ, sledoval precíznu prácu psov a uvažoval, ako dlho musel trvať ich výcvik. A koľko z ľudí, na ktorých sa hostili, boli Židia.

Šóbov spánok býval bezsenný ako ho majú mŕtvi, ale dva dni po šabate mu bolo dopriate zjavenie. Bude vytvorený štát všetkých Židov a bude v ňom beztretné dlho žiť i Salomon Morel, ale pre Šóbu v Palestíne miesta nebude. Zjavenia sa nedajú meniť.

Morel bol falzifikátom nacistických učiteľov, ale dokázal ich takmer prekonať. Pred nastúpeným táborom mal pripravené kázanie. Prostredníctvom nemeckého poručíka, ktorý márne kričal, že dezertoval dávno pred koncom vojny.

Umlčali ho. Jazyk mu zatiaľ nevyrezali, len zalepili ústa.

„Viete prečo Ten, pred ktorým ste dvíhali ruku, spáchal samovraždu? Prišiel mu úct za plyn. To je môj obľúbený vtíp, tak prečo sa nik nesmeje?“ Morelov výraz vôbec nebol veselý.

„Mám pre teba 248 pozitívnych správ,“ obrátil sa na kľáčiaceho Nemca. „Presne toľko je v tele dôležitých orgánov a kostí. Každému z nich môžeš venovať jednu modlitbu,“ podotkol a zlomil mužovi prvý prst. Trikrát.

„Aby sme dospeli k 613 svätým príkazom, musel by som sa ti venovať 365 dní. A to si ty nezaslúžiš. Toľko času nie si hodný! Nie je ho hodný nik z vás.“

Rýchlym rezom odstránil mužovi ucho a s praskotom mu kopol do ramena. S každým úderom do Nemca recitoval Šlomo Morel jednu micvot.

Šóba videl rituál a tušil, že to nie je správne. Morel bude žiť dlho.

„Aby si sa bál Hospodina, svojho Boha, a starostlivo dbal na všetky jeho nariadenia a príkazy, počas všetkých dní svojho života, aby si bol dlho živý...“

Šóba si uvedomil, že micvot sú tu preto, aby podľa nich človek žil, nie umieral. Bolo to presne desať rýchlych krokov, ktorými pristúpil k Morelovi. Desať sekúnd bol čas, čo oproti sebe stáli a bola to neskutočná rýchlosť, akou Šóba zasiahol Šloma do kolena, obličiek, krku a spánku.

Chrčiacemu Nemcovi na zemi podrezal krk jedným dlhým rezom cez hrtan a pažerák. Tú ranu nedožičil Morelovi.

„Neumrieš! Ešte potrvá, kým ťa povolá Jahve. Iní ťa budú hľadať. A teraz je koniec.“

Toľko slov naraz Šóba dlho nepoužil. Zložil si z krku Davidovu hviezdu, priložil si ju na vzdialenosť dvoch prstov k zdravému oku, dotkol sa s ňou čela a skryl ju do koženého vrečka.

To bolo naposledy, čo sa o Nemŕtvom Šóbovi zachovala správa.

Nesmrtel'ným nemožno veriť

/postapokalyptický príbeh s prvkami fantasy/

„Ja tomu komušovi strčím kvér do zadku a budem strieľať dovtedy, kým tam ten zadok bude mať,“ reval Elvis až sa mu príčesok posunul hlbšie do čela.

„Brokovnica vystrelí len dvakrát,“ podotkol lakonicky Uljanov a poťažkal kladivo.

Priateľský dialóg, ktorý sa schyľoval do fyzickej diskusie, ukončil Šóba priložením noža na Elvisov krk.

Na to, že začínala sobota, bol spln a koniec sveta, to na oddych nevyzeralo. Možno smrteľníkom, do jedného mŕtvym, ostali starosti s Posledným súdom. Ale rovnako si mal Jahve povolať i tých, ktorým smrť nedoprial. Napriek tomu sa zjavili anjelské bytosti.

Šóba netušil, koľko nemŕtvych chodilo po svete a koľkí svet i prežili. Tie poletujúce mrchy si zvolili vlastný spôsob vyrovnania sa s apokalypsou. Stali sa prebytoční a potrebovali novú nesmrteľnosť. Keby bolo na ňom, tak si pokojne umrie, ale Jahve rozhodne nechcel, aby Koniec sveta vyzeral takto. A to ho štvalo. Takto to napísané nebolo.

Zvykol si na smäd, bolesť i oheň, ale Slnko mu vážne začínalo vadieť. Aj anjeli sa začali objavovať len v noci a s obhorenými krídlami. V noci to rozbehli. Nemŕtvych ubudlo, to predpokladal. Ale rozhodne netušil, že nájde Smrť mŕtvu. Začalo sa umierať podľa iných pravidiel.

A k tomu títo dvaja. Našli si spôsob ako prerušiť večnú existenciu anjelov. Kladivom a brokovnicou. Thor a Eros. Uljanov a Elvis. A Uljanov mal jasnú predstavu, ako to ukončiť. A natískal ju Šóbovi. Treba urobiť zmenu. Opäť mu Elvis prisľúbil brokovnicu v zadku.

„Nemôžu ich byť milióny. Dalajláma si ich so sebou zobral určite polovicu. Videli ste tú explóziu,“ počítal protivníkov Elvis.

Kráčali k žiare na horizonte a opäť viedli polemiku o tom, či to svieti Vegas alebo polárna žiara. Šóba by sa najradšej priklonil k nebeskej bráne.

„Granátové jablko?“ Bolo to už neveriteľne dávno, ale Šóba ho spoznal. Nebol jediný.

Uljanov ho zadržal skôr ako stačil urobiť prvý rez. „Sariel, piaty z archanjelov, strážca nás hriešnikov, čo sme zhrešili proti Pánovi.“

„K službám páni,“ uškrnul sa anjel a hodil jablko Elvisovi. „Tretí, musím podotknúť. Rafael sa rozplynul a Urielovi ste odstrelili hlavu i krídla.“ Elvis sa uškrnul a rozhodol sa prehltnúť ostatky jablka i s dvomi červíkmi.

„Najvyšší má plné ruky starostí a papierovania a tak sa mám o vás postarať ja. Pochopili ste? Ale nie je sa kam ponáhľať. Vaša obeta počká. Teraz si len môžete niečo priať.“

„Vodku!“ „Guľomet.“ zaznelo dvojhlasne. A stalo sa. Kým Uljanov otvoril fľašu s nápisom košer vodka a pil, Elvis spustil lávmitender, skontroloval pás nábojov a prepol na inú frekvenciu výstrelov. Nerozum je strieľať do tmy.

Sariel zasyčal, rozťahol plášť, ale Šóba už bodol. Odhodilo ho mohutné čierne krídlo. Elvis páľil dávku za dávkou a Uljanov udrel. Tma bola v tej chvíli nedostačujúci výraz.

„Ak si prdneš, nevidíte, kto to bol,“ podotkol Elvis a nabil. Brokovnicu. Šóba zavrel oči a snažil sa zvyknúť si na tmu. Prudké svetlo ho prekvapilo so zatvorenými očami.

Cherubíni. Uljanov sa zahnal, jeho kladivo vždy našlo cieľ medzi lopatkami, Elvis umne vtesnal hlavu do otvorov anjelov a Šóba sa márne pokúšal zahliadnuť archanjela. Ruka s nožom mu pracovala ledabolo a presne. Perie lietalo, že by sa na ňom dalo ustlať.

Dokonané. Stáli na kope kedysi božských bytostí, guľomet niekde naspodku rapotal. Uljanov sa zachvel, vychrlil oheň a vzbĺkol.

„Pojebaný ruský metylalkohol,“ Elvis sa prevalil na chrbát.

Šóba chcel skontrolovať Uljanovi tep, no nebolo na čom. Ani prach z jeho tela nezachoval formu. Elohinové si zobrali dušu a ozval sa spev Serafinov. Neznášal ten škrek.

Elvis dvakrát vystrelil, postavil sa a dobil. „Musíme do Vegas. Ešte musím roztočiť ruletu, skôr ako zo mňa začnú liezť červy,“ zahlásil a Šóba sa za ním pohol k vysvietenému mestu.

Bolo to Las Vegas. Tam mal správu niekto iný. Bývalý prvý archanjel. Šóbova cesta mala iný smer. Elvis pochopil, popotiahol si biele sako a podotkol: „Dúfam, že mi neprestane dodávať náboje.“ Šóba za ním hľadel, kým nezmizol vo svetle reklám. Nad lightboarde sa rozsvietil nápis. „Elvis večne živí.“

Šóba bol pravdepodobne už mŕtvy. Kráčal celé noci a s úsvitom vždy objavil úkryt. Niekedy z neho nevyšiel i niekoľko cyklov. Ved' nebol živý, svet neexistoval a mohol si to dovoliť.

No jednej noci sa na obzore bez hviezd zjavilo znamenie chaj, ktoré znamená život.

Sadol si na jediný kameň, vytiahol nôž, pozorne prechádzal nechtom po ostrí a sledoval, ako sa znamenie narovnáva, modifikuje a mení sa na chlapca v čiernom plášti.

Mohlo to byť akékoľvek dieťa, kohokoľvek syn, a nie práve jeho Lévi.

„Otče, odpusť,“ zaznelo stokrát, kým sa priblížili na pohľad očí. Lévi sa hodil Šóbovi okolo krku. Bolo natoľko vzdialené cítiť jeho dych a tep srdca.

„Obetuj mi svojho syna!“ ozval sa hlas a chlapča sa zachvelo.

Šóba sa zahladel do čiernych chlapcových očí, posadil si ho do lona chrbtom k sebe a objal ho tak, aby cítil byť jeho srdce. A na znamenie zmierenia s Bohom priložil svoj nôž na Léviho hrtan.

„Šóba, neublíž chlapcovi! Teraz už viem, že sa bojíš Pána Boha!“

„Ja nemám syna!“ Šóbov nôž sa pohol doľava, prešiel cez hrtan i pažerák a zastavil sa až na chrbtici.

Šklbnutie a krv už nezacítil. Tma zahalila Šóbu a vedel, že jeho nesmrteľnosť končí. Bol pokojný a čistý. Pamätal si každý okamih Léviho života. Nemal čierne oči, jeho srdce bilo rýchlejšie a boží hlas by nezaznel z jeho úst. A nemal by Sarielov plášť.

Baranča, spútané pri Šóbových nohách sa chvelo viac, ako keď sa mu podreže krk. Bol v Palestíne, pár tisíc rokov naspäť. Stál oproti nemu archanjel a Šóba vedel, čo má povedať, vedel, čo má urobiť.

Hore kopcom kráčala Regina a Lévi. Niesli pšenicu, jačmeň a figy.

Nahmatal nôž, prekontroloval ho nechtom, bol bez jediného kazu a položil ho na oltár. Rozložil oheň a položil barana vedľa noža. Archanjel sa usmial a rozplynul sa.

Šóba sa cítil unavený a podivne starý.

Každé ráno je iné, novým ránom

Bol rok 1893 a tráva sa zelenela. Tento absolútne nepodstatný fakt prilákal Serváca, aby si ľahol pred svoj zrub. Opatrne sa natiahol a rukami sa prehrabával v jej jemných vlasoch. V poslednej dobe býval unavený. Pootočil hlavu a zahľadel sa na kry, ktoré mu rástli kúsok pri zrubu. Tie tam zasadil ešte jeho pra-pra-pra strýko ako darček jeho pra-pra-pra tete.

„Ľudia boli kedysi zvláštni“, pomyslel si Servác a zároveň sa zahľadel na krík neďaleko zvyčajných a okukaných. Spozoroval ho už pred mesiacom. Serváca zaujali hlavne jeho plody, lesknúce sa na slnku. Na marcovom slnku mali nádych zelenej. Teraz, v apríli sa menili zo zelenej na čiernu. A dnes. Dnes boli červené. Servác sa na trávě posadil a mal zas ten čudný pocit. Mal na niečo chuť. Nápoj. Nevedel to ale identifikovať. Poškrabal sa za uchom, ľahol si spať a zaspal.

Zobudil sa na mokrý pocit. Padala rosa. Prespal na trávě pred zrubom celý deň a noc.

„Ja som ale musel byť unavený“ zamrmlal si popod nos a pokúsil sa vstať. Chvíľu ho pohltila predstava, že mu možno čvrklo, ale tú rýchlo zahnal a vykročil do svojho zrubu. Často ho napadali takéto myšlienky. Bolo to jeho nízkou sebadôverou a možno aj slabým močovým mechúrom. Potiahol dvere bez kľučky a v úzkej predsieni sa vyzul. Býval sám. Ak sa nerátala jeho bohatá zbierka okenných rámov. Fascinovala ho ich jednoduchosť a určitým spôsobom nepotrebnosť, veď okno môže byť aj bez rámu. Okno ani nemusí byť. Človek okno k prežitiu nepotrebuje. A potom môže okenné rámy akurát tak zbierať. Ako Servác. Stotožňoval sa s okennými rámami. 4 hrany a prázdne vnútro, cez ktoré môže vidieť každý. Servác nedokázal maskovať svoje pocity. Ľudia ho preto nemali radi. Pretože ľudia nemajú radi ľudí.

Áno, Servác sa považoval za človeka. S okenným rámom. Ich, ich považoval iba za prázdne okná bez okenných rámov. V dedine ich žilo 101. V štatistikách uvádzali 100. Servác to zobral osobne. Vtedy si zabarikádoval všetky otvory na zrubu, cez ktoré by mohli oni vidieť do jeho vnútra. V zrubu bola preto veľká tma. Všetky peniaze, ktoré si Servác zarobil míňal na sviečky a okenné rámy. Jedol iba občas. Väčšinou sa vybral do najbližšieho lesa. Aj s puškou po svojom otcovi. Najradšej mal bažanty.

Niekedy ich vypchával, ale len jednu čas tela. Ale nikdy sa na ne nedokázal dlho pozerieť tak ich spálil v piecke, ktorá stála neďaleko jeho posteľe. Bola to železná konštrukcia bez náznaku príjemného spánku. Ale Servác sa nestáľoval. Len tá únava. V dedine mesačne pripadal jeden bažant na jedného obyvateľa. Z toho vyplývalo, že niekto Servácovi zožral toho jeho. Zhodnotil to tak po 2 hodinovom blúdení. Tak ho to nahnevalo, že sa skoro rozbehol do dediny a ... Potom ho to prešlo. Nebol až natoľko nahnevaný. Priblížil sa k zrubu a sužoval ho veľký hlad. Keď prechádzal okolo krov omámila ho podmanivá vôňa. Pripomínala mu ráno. Vôňa rána. Pristúpil ku krvavo červeným plodom a jeden si odtrhol. Chvíľu si ho prehadzoval v prstoch, privoniaval k nemu, nakoniec zahryzol.

„PCHEE horšie ako bažantí necht“, vyprskol a rozbehol sa k studni v strede záhrady. Zaklonil hlavu a silno sa nadýchol vzduchu. Cítil prichádzajúci dážď. Keď začali padať prvé kvapky, začul sušťavé kroky na trávě.

„Servác, preboha, ako som rád, že som ťa tu našiel!“ zakričal prichádzajúci návštevník. Bol to Ivan. Najlepší kamarát Serváca. Bývalý najlepší kamarát Serváca.

„Ahoj Ivan!“

Kamarát Serváca.

Keď sa Ivan dostal až do tesnej blízkosti Serváca, začal sa obzerat' a potom zostal pohľadom na svojom kamarátovi.

„V dedine sa toho veľa zmenilo. Už to nie je ako kedysi. Tak veľmi som dúfal, že ťa tu nájdem.“

Servác si vložil ruky do vrecka nohavíc a trochu sa zaklonil dozadu.

„Som tu.“ povedal ironicky a vychutnával si moment svojich dvoch slov.

„Si tu.“ zopakoval Ivan a keď nevedel, ako ďalej pokračovať, položil si svoju tašku na trávu a začal z nej niečo vyťahovať.

„Ingrid ti posielala okenné rámy a že, aby si sa nehneval“ prehovoril znova, ale nemal odvahu zdvihnúť zrak a sledovať Servácovu reakciu. Vedel, že tu bude. Vedel, že je tu odvtedy. Že odvtedy nikde inde nebol. Iba v lese. Ľudia v dedine sa tak zmenili.

„Nehnevám sa“ prehovoril Servác nahnevane a siahol po okenných rámoch. Znalecky ich ohmatával a popritom zahvízdal.

„Toto je zberateľský kúsok. Nehnevám sa.“ Naozaj sa nehneval. Ingrid mu už bola ukradnutá ako ďalších 100 obyvateľov v dedine. Nebola, ale chcem, aby mal čitateľ silný pocit, že mu je. Ani neviem prečo. Možno preto, že mne je.

Ivan chvíľu hľadel na Serváca a potom nečakane vybrechol.

„Počuj, čo ti to tam rastie? To červené. Takú červenú som ešte nikdy nevidel. Môžem to ochutnať?“ popritom ukazovákmi mieril na krík neďaleko zrubu.

„Pre mňa za mňa, zožer ich aj všetky“ odpovedal mu Servác a ani nezdvihol zrak. Stále skúmal okenné rámy. Nevinný dážďik sa zmenil na bujarý lejak. Servác chytil okenné rámy pod pazuchu a vykročil k Ivanovi. Ten chamtivo oberal červené plody do trička. Servác mu zdvihol zo zeme tašku a zamieril do zrubu.

Nad pieckou ticho šepkal oheň. Vonku stále pršalo. Servác sedel uprostred zrubu a nežne hladil okenný rám neďaleko neho. Upokojovalo ho to. Ivan sedel na železnej posteli, napoly natočený k Servácovi a okolo neho všade boli červené bobule. Na zopár nich stúpil a zrub naplnila horkastá vôňa. Bola to oživujúca vôňa.

„Spravím čaj“ s povzdychom zo seba vytisol Servác, keď vstával.

Zobral hrniec a vykročil von. Veľké kvapky mu príjemne vymasírovali unavené telo. Zo studne nabral vodu a pomaly kráčal späť. Už sa v prítomnosti Ivana necítil tak dobre ako kedysi. Ukradol mu Ingrid a kamarátstvo. A svet. Celý jeho svet je teraz u neho. A vôbec sa oň nestaral s takou úctou, akú by si Servác predstavoval. Položil hrniec na piecku a čakal.

Periférnym videním videl, ako si Ivan začal vyhadzovať bobule do vzduchu. V jednom momente sa mu zazdalo, že jedna pristála v hrnci s vodou. Ale Servác už dávno vedel, že si skutočne veriť nemôže. Keď zovrela voda, nalial čaj do drevených šálok a jednu podal Ivanovi. Chcelo sa mu už hrozne spať, ale čakal, kedy Ivan prezradí skutočný dôvod návštevy. Vedel, že už dlho nevydrží.

Ivan sa nadvihol na posteli. V rukách ho páčila drevená šálka a v srdci nepokoj. Servác začínal byť už netrpezlivý. Vedel to podľa malých vrások okolo jeho pier. Ako mu to len povie. Že mu doniesol Ingrid. Je v taške, neďaleko dverí. V malej urnovej nádobe. Jednofarebná.

„Toto vôbec nechutí ako čaj. Tvoj vlastný recept?“ prehovoril po dlhej prestávke Ivan.

Servác potočil pohárom, ešte raz pofúkal čiernu tekutinu vo vnútri šálky a odpil si. Po tvári mu prebehol blažený výraz. Tá chuť. Toto bola presne tá chuť. Že by tá bobuľa? Tak možno sa mu to len predsa nezdalo. Možno tam naozaj padla. Začínal si veriť. Teraz skutočne chcel, aby Ivan odišiel. Predtým, ale ešte zistí, kde je Ingrid. Predsa by ju ešte raz videl. Povedať jej.. Niečo jej povedať a hľadiet', ako pravidelne dýcha a rukou si nervózne poťahuje tričko. A potom sa jej mihalnice nenápadne zatrasú a jej pohľad ho prebodne, skrz okenný rám. Rovno do jeho okna.

Dopili. Celú noc nemohli zaspať. Len hľadeli, každý do svojho zorného uhla. Servác nebol v Ivanovom. Ivanov nebol v Servácovom. Nevedeli si vysvetliť, že spánok dnes neprišiel.

„Myslím, že je to tým čajom.“ Ivanov hlas sa niesol tichom. Už prestalo pršať. Svitalo.

„Že prestalo pršať a ty si stále tu?“ odvrkol Servác a chcel si zazívať. Potreboval to, ale nemohol. Mal znovu chuť na ten horkastý čaj. Zodvihol sa, keď zacítil Ivanovu ruku na svojom pleci.

„Servác, ja som prišiel.“

Zrazu to Servác nechcel vedieť. Nechcel. Vytrhol sa z jeho dotyku a namieril s prázdnyh hrcm k studni. Tá chuť začínala byť neznesiteľná. Keď sa vracal, videl Ivana stáť medzi dverami zrubu. Niečo zvieral v rukách. Na tú diaľku to nevedel rozoznať. Videl iba Ivanovu kamennú tvár. Zastal blízko pri ňom a hodil krátky pohľad na urnu v Ivanových rukách. Jasne mohol prečítať malé písmenka naspodku.

K A V A.

Mravec
(*neskutočne o skutočne*)

V jeden horúci letný podvečer si pán inžinier Lochman vykračoval po preplnenej Štúrovej z práce. Býval totiž len niekoľko sto metrov od kancelárie.

Ten fúzatý chlapík s plešinou práve zamykal svoje papiernictvo.

Drobnučka žobráčka bez ľavej ruky sedela na svojom obvyklom mieste pri okraji chodníka.

A pán Lochman si všimol aj tú modrookú blondínu s pudlíkom, čo z vchodu, kde býva, vychádza každý deň zhruba o takomto čase. Hodilo by sa jej meno Jessica, pomyslel si. Ako sa však to dievča naozaj volá, ťažko povedať.

Keď sa pán Lochman konečne predral z davu do svojej modernej bytovky, odomkol byt a (ako vždy) najprv slušne pozdravil. *Slušný človek sa má pozdraviť vždy*, pomyslel si. Syn (ako vždy) odzdravil od Facebooku a ďalej sa krmil bagetou. Pani Lochmanová bola (ako málokedy) preč. Babská jazda.

Pán inžinier potom na panvicu rozbil tri biele vajíčka s červeným číslom na škrupine a keď bola praženica hotová, z balíka si vytiahol dva kúsky chleba. Po večeri si prečítal noviny.

Krátko pred ôsmou odišiel do obývačky a pozrel si šport. Hneď po ňom si nenechal ujsť reláciu plnú emócií. Paničky v obecenstve plakali nad žienkou bez ľavej ruky. Chúďa, skončila na ulici. Pán Lochman súcitne pokrútil hlavou.

Po programe pán televízor vypol, umyl si zuby, nezabudol na medzizubné priestory a ľahol si spať. Ako vždy.

Pán Lochman sa prevaľuje v posteli.

Pán Lochman sa stále prevaľuje v posteli.

O trištvrte na jedenásť celý mrzutý vstal. Zabudol na sprchu, to je ono. *Slušný človek by na hygienu zabúdať nemal*, povedal si. Celé telo dôkladne vysprchoval teplou vodou, v rozhorúčenej spálni si zapol klimatizáciu a vhuhol naspäť do postele. Toto musí pomôcť.

Pán Lochman sa prevaľuje v posteli.

Pán Lochman z toho začína byť nervózny.

Bolo to už okolo polnoci, keď vstal znovu, prešiel okolo izby zaplavenej modrým svetlom sociálnej siete a zastal až v kuchyni. Zohrial si liter vody, vytiahol vrečko zo škatuľky „čaj na pokojný spánok“, položil ho do šálky a vylial naň dva deci vriacej vody. Pridal štedrú lyžičku medu a pobral sa k „pokojnému spánku“.

Pán Lochman sa prevaľuje v posteli.

Pán Lochman je veľmi nervózny.

Niečo po pol druhej zničený, unavený, zmordovaný, vyšťavený úbožiak vstal opäť, aby sa prešiel po byte. V dvoch izbách naplno hučala klimatizácia. Toto si dovoliť nemôže,

zajtra má predsa normálny pracovný deň. *Slušný človek by mal o takomto čase už dávno spať.*

Ešte raz sa prešiel od kuchyne po vchodové dvere, ale keď nič nenasvedčovalo tomu, že by to mohlo pomôcť, prehodil cez seba kabát. Ide sa poprechádzať von.

Bezoblačná noc bola na dotyk úžasne chladivá. Uprášená Štúrova ulica slastne dýchala a pozerala na oblohu. Nikde ani nohy.

Prešiel niekoľko krokov, podvedome privieral oči a ťahal do seba vzduch ako fajčiar ten najkvalitnejší tabak. Bola to nádherná noc. Chlad. Tma. Ticho. Hviezdy. Bezdomec.

Na lavičke kúsok od neho sedel bradatý bezdomec.

„Dobrý večer, susedko!“ zarezal sa do ticha tulákov hlas.

Pán Lochman si ho všimol príliš neskoro. Na to, aby sa mu vyhol, už nebol čas. Premeral si ho v tvári a keď usúdil, že bude pri zmysloch, slušne pozdravil.

„Dobrý večer,“ zamrmal a zrýchleným tempom sa pobral preč. *Slušný človek by predsa s tulákmi nemal mať nič,* pomyslel si.

„Pán sused, a čo tak naponáhlo?“

Inžinier Lochman zastal, otočil sa k nemu a keďže po ruke, pochopiteľne, nemal žiadnu zmysluplnú odpoveď, čudne sa na bradáča v tielku zamračil. Oslovenie „sused“ si odpustil.

„Potrebujete niečo?“

„Ále kde... ja sa mám fajn, to vy ste došli vonka. Takže asi niečo budete potrebovať vy, nie ja. A podľa toho, ako tu stojíte, tipujem, že vám nejde zadrichmať.“

Na toho chlapa pán inžinier vyvalil oči. V takýto neskorý (alebo skorý?) čas nie je svieži a triezvy bezdomec práve najbežnejší zjav.

„Však už tu minule od vás aj strašil jeden. Tuším Miro, sa volal, určite poznáte. Tiež nevedel zaspáť, chumaj. Neviem, čo sa všetci sáčkujete dovnútra, keď je taký hic. Toľko tu máme miesta,“ dokončil svoje tulák a obaja sa rozhliadli po ulici, akoby si práve prezerali prerobenú obývačku.

Slušný človek by rozhodne nemal spať na ulici.

O žiadnom Mirovi tulákov spoločník jakživ nepočul.

Chvíľu sa na ulici opäť usalašilo ticho. Pán Lochman si premeriaval vychrtlého bradáča.

A bezdomec mlčky zazeral na toho tlstého vyholenca.

„Tak už sa predstavíme, ne? Ja som Jožo. Ale volajú ma Jozef. Znie to tak dôstojnejšie.

A ty?“ prešiel chlap plynule do tykania.

„Marián,“ odpustil si pán Lochman titul i priezvisko.

„Marián Lochman,“ doplnil predsa len priezvisko.

Jozef vystrel ruku a keď mu ju po chvíli Marián podal, stiahol ho k sebe na lavičku. Na vlastné počudovanie sa pán Lochman príliš nebránil. *Slušný človek by mal odtiaľto poberať preč,* prebleslo mu však myslou.

„Dáš si?“ nevynechal zdvorilostnú formulku Jozef, ale keď jeho spoločník odmietol, napil sa sám.

Chvíľu prevaľoval lacné víno v ústach, potom labužnícky preglgol a do ticha musel opäť rezať on.

„Jaj, dobre padne takto na noc. A ty čo nepiješ? Voľajaký si stuhnutý... ale to hádam až taká kosa neni,“ štuchol doňho Jozef.

„No! Ved' už nebuď taký. Buď choď chrnieť alebo sa so mnou vyprávaj! Povedz, ako sa máš? Žena, deti dobre?“

Marián sa nakoniec do tejto podradnej konverzácie predsa len zapojil. *Slušný človek by sa tak ponížil nemal,* dobiedzalo doňho svedomie.

„Mám jedného syna, teraz má prázdniny. A manželka, tá sa vybrala s priateľkami do Demänovskej doliny na takú...“ rozrečnil sa. Nebyť toho prerušenia, bola by to veľmi slušná replika.

„Ha! S priateľkami? Ale kde tá... trt makový! Zahýba ti voľakde.“

Tak toto pán Lochman iba tak rozdýchať nemohol. Gánil na toho človeka ako na najväčšieho tupca a viacej už nepovedal ani slova. *Slušný človek by sa takto predsa vyjadrovať nemal.*

Jozef pre zmenu pohľad stiahol, oprel sa o lavičku a buľvami gúľal po oblohe.

„Zas na mňa čumíš jak na debila. Čo také som spravil, há?“ spýtal sa Jozef a nečakal na odpoveď.

„Pozeráš po mne ako po prasati, ale kto som ti ja? Som aký som. A vieš, čo si zapamätaj? Každý má svoje miesto. Každý má niekde svoje miesto. Ty ho máš v práci, doma a neviem kde všade, no a ja ho mám...“ zasekol sa, „ja ho mám momentálne tu.“

Jozef chvíľu mlčky skúmal oblohu a Marián bol, už klasicky, ticho.

„Pozri hore. Už si si to všimol? Každá vie, kde má miesto. Nestane sa, že by niektorá odišla. Že by nesvietila tam, kde má, a trkala by mužovi za chrbtom.“

Marián sa radšej spravil, že nepočul nič a oprel si hlavu o lavičku. Bolo to krásne.

Pán Lochman sedí na lavičke, pozoruje hviezdy a rozpráva sa s človekom.

Slušný človek by toto nikdy nespravil!

Obaja muži boli hodnú chvíľu tichu. Jeden, ten na svojom mieste, zadriemal. Druhý unavene klipkal očami po oblohe.

Marián sa potichu vytratil do postele.

Zaspal.

Ruchy ridiculi

...but love, love will tear us apart again...
IAN CURTIS

Jedného novembrového dňa našiel na zemi pohodenú polovicu tváre neznámej ženy. Stalo sa to pri križovatke, nachádzajúcej sa pred vchodom do metra.

Pred tým, než začal preskakovať z jedného ostrovčeka na druhý, snažiac sa dostať do krytého vchodu, musel si počkať na zelenú. Rozhliadnuc sa okolo seba, zadíval sa aj do mláky pod ním. V kaluži plnej rozmočeného prachu zazrel niečo, o čom si spočiatku myslel, že je to len škraboška, maska, ktorú stratil nejaký účastník nedávnych halloweenskych osláv a verný Fantomasov fanúšik.

Keď zaostril svoj zrak, všimol si, že pohodená polovica obličaja, napriek svojmu zašpineniu, je až príliš skutočná. Akoby niekto obalil bustu plastelínou, tú majstrovsky vyformoval a vypálil. A hoci po krajoch bola rozdriapaná a celkove sa zdala byť trochu rozpláštená, zapôsobila na neho silným, neobvyklým dojmom.

Napodiv to mohla byť len obyčajná ľudská škraboška z vyschnutého a zvetraného mäsa, niekoľko skleslých svalov pri očnom otvore a nosnej dierke. To by ju však nezdvihol zo zeme, neoprášil a nevopchal do svojej sieťovky.

Nevyčerpatel'né eskalátory ho dopravili do podzemia. Na pohyblivých schodoch stál vedľa neho sotva trinásťročný chlapec bez krku – hlavu mal nastoknutú na hrubej paličke. Obzrel si ho. Pripomínal mu lízanku.

Bezprstému revízorovi ukázal „permanentku“ na všetky tri trate – zelenú, žltú a červenú. Pristavil sa k ostatným čakajúcim. Niektorým chýbali uši či zadky. Chlap s opuchnutými lícami v zamastenej rifl'ovke zvieral v dlaniach svoj pohlavný úd. Musel mu odpadnúť iba pred chvíľou, pretože z neho ešte stále čosi kvapkalo. Situácia, pri ktorej tomu došlo, musela byť rozhodne... groteskná. Odohrala sa na pánskych záchodoch? V práci pri vystrekovaní na partnerkin anál? Zopár slečien sa na úd lačno dívalo. Chlap sa pyšne uškrnul. Aj skrytá reklama je reklama.

Z tunela vychádzal prudký, mrazivý vietor. Z osvetlenej zákruty zrazu vyletela rútiaca sa podzemka. Trasa B, konečná stanica Sekčov. Metro spomaľovalo. „Kráľa Svätopluka“ – ohlásil zastávku anonymný, ženský hlas tónom, ktorý sa do tohto prostredia hodil ako cviker pre kyklopa.

Nastúpil. Vagón bol plný, k opornému bodu – tyči pri dverách oproti - sa prelakťoval až po pár úderoch. Kyklopka sa znovu ozvala. Tentoraz všetkých vyzvala na to, aby si dávali pozor na vreckového zlodeja vo vozni. Prítomní sa čudne zamrvali, dívajúc sa nedôverčivo na ostatných. A blízkosť človeka zakričala: Chyťte zlodeja!

Čítal si panel s poéziou pre cestujúcich. Bola to iba taká pakovina o duši (o čo inom?) od nejakého veľkomestského bohéma, čo pohŕda nízkou spoločnosťou a myslí si, že tá jeho rýmy nikdy nepochopí.

Báseň ho príliš nenadchla. Naviedla ho však na myšlienku, či existuje aj poézia pre

baníkov. Predstavoval si, ako sa baníci vezú ráno vo vozňoch, jazdia po rôznych štôlniach a míňajú undergroundovú lyriku na stenách tunelov.

Poézia pre fárajúcich.

Ťažký underground.

„*Starých Slovákov*“ – prerušilo jeho myšlienky hlásenie.

„*Ukončite prosím výstup a nástup, dvere sa zatvárajú*“ – zahučalo nad ním.

Spamätal sa.

Náhlil sa.

Stihol to.

Dvere sa však za ním zavreli mimoriadne rýchlo a odcvakli mu ľavú nohu.

Odpadnutie končatiny ho mrzelo, no nebolelo. Vďaka pilulkám prof. Mangoleho, svetoznámeho špecialistu na stratu telesných častí, sa dosiahol ten efekt, že ľudia, čo prišli o kúsok seba, sa po užití týchto piluliek cítili opäť tak úboho, ako predtým. Pokrok v plastickej chirurgii zase umožnil účinné transplantácie. V každom meste, v každom jeho zastrčenom kúte, existovali špecializované kliniky, ktoré to mali všetko na starosti a ktoré boli za fixný poplatok ochotné vymeniť váš kvapkajúci pohlavný úd aj za boxerskú rukavicu či prasací chvost. Stačilo si len vybrať z katalógu s bohatou ponukou.

Keď dohopsal a dokrivil k sebe domov, zapol počítač a objednal sa na zákrok – hneď

zajtra, nemohol dlho čakať. Ponúkli mu tohtoročný hit – drevenú nohu kapitána Johna Silvera s hovoriacim papagájom grátis, no zvolil si radšej klasickú končatinu, veľkosť M.

Otvoril tašku a vytiahol z nej nájdenú polku obličaja. Poťažkal si ju. Bola ľahká ako zvlčená hadia koža. Mala pehy, veľké čelo a ústa stiahnuté nadol. Žene, ktorej upadla, mohlo byť maximálne dvadsať. Hebká pleť prezrádzala starostlivosť o pokožku, vytrhané obočie zasa nedávnu návštevu kozmetického salónu.

Nemohol ju nechať len tak, musel ju odložiť na nejaké bezpečné miesto.

Škoda že na sebe nemala prišitý štítok v akom prostredí ju uchovávať, v akej teplote prať a akým spôsobom žehliť. Nevedel si s ňou dať rady. Nakoniec vylial do umývadla fľašu octu a opatrne ju tam položil.

Chcel sa okúpať, napustil si preto vaňu. Aby prebil smrad octu, vylial do vody celú penu do kúpeľa. Pustil si hudbu a ľahol si do vane.

Jeho pravej nohe to nevadilo, skôr ona vadila jemu. Nemohol sa totiž poriadne natiahnuť. Ak by bol prišiel aj o druhú nohu, do vane by sa bol krásne zložil celý. Cesta domov by sa mu však určite o čosi predĺžila.

Kúpeľňa bola malá, umývadlo na dosah. Skontroloval ešte obličaj v umývadle. Bola pružnejšia a hladšia na dotyk. Neodolal a nasadil si ju na seba. Nesadla mu poriadne, mala menšie miery než tá jeho. Popoťahoval ju, až pokým sa neprispôsobila jeho črtám.

Nahol sa. Zbadajúc sa v zrkadle, napadlo ho, že môže ísť na konkurz do Batmana, určite by ho vybrali za toho rozpolteného chlapíka, čo si ustavične hádzal mincou. Orol alebo panna? Panna alebo orol? Ani jedno, na eurominci nič také nie je. Hrana je však rovnaká všade.

Vystrúc sa opäť vo vani, s tvárou na tvári, začal dostávať hermafroditné tlaky do hlavy. Z peny si vyformoval obrovské cecky a priložil si ich na hrud'. Bublínkový trojuholník si posunul k svojej vychádzkovej paličke. Operácia sa podarila, hormonálna liečba nebola vôbec potrebná.

Roztiahol nohy, teda vlastne iba pravicu a paberkový kýpeť, a vyložil ich na okraje vane. Hladil sa prstom, prevaľoval sa a stekal. Jeho prvé ženské sekrementovanie.

Tvár nešla dole. Prilepila sa na neho, vsiakla do jeho obličaja. Čím viac sa jej snažil

zbaviť, tým viac k nemu lipla. Na jej odstránenie použil všetko – nožnice, šidlo, harmančekový odvar. Vyskúšal aj celý set kuchynských nožov. Nič nepomohlo. Každá čepeľ bola na ňu tupá. Prof. Mangole počas svojej jednej prednášky pred takými to nečakanými udalosťami varoval: nikdy si na seba neprikladajte stratené časti ostatných tiel, môže sa stať, že sa stanú vašou pevnou súčasťou!

A on si toho bol vedomý.

A aj tak to ignoroval.

Ešte šťastie, že na ulici nenašiel boxerskú rukavicu či prasací chvost.

Vychádzajúc z kliniky, spýtal sa recepčnej, či tu náhodou prednedávnom nebola na transplantáciu tváre asi dvadsaťročná žena, nevie aké mala vlasy, no vyzerala presne ako druhá polka jeho obličaja. Recepčná sa na neho zahľadela a v mysli prehrabovala evidenčné karty so záznamami posledných zákazníkov. Jej odpoveď bola negatívna.

Ponúkla mu ďalší, najbližší voľný termín, môže sa tej škrabošky zbaviť. Bude ho to ale stáť oveľa viac než namontovanie klasickej končatiny veľkosti M. Prezradila mu aj sumu, o akú sa jedná. Jeho očné bielka sa prudko vysunuli dohora. Toľko nemám, priznal sa. Nemôžeme sa dohodnúť aj na splátkovom kalendári? Recepčná súhlasila a objednala ho na zákrok. Tak teda o päť dní pán Divisin! odpovedala mu na jeho dovidenia.

V ten deň stihol obísť niekoľko kliník. Hľadal akýkoľvek údaj, akúkoľvek zmienku o neznámej. Musel ju nájsť, ešte nikdy tak s nikým nesplynul!

Na svetových fórach sa síce preberala otázka týkajúca sa toho, či by si človek, stratiaci

niekde kúsok seba, mal na časti svojho tela napísať nejaký kontakt, ale prof. Mangole bol zásadne proti. Vraj by tým ľudstvo prišlo úplne o svoje, už beztak chatrné súkromie. To, čo človek stratí, nech nechá pokojne ležať tam, kde mu to odpadlo. Špeciálne upratovacie dodávky (tzv. šudky) sa o organický odpad postarajú – odvezú ho do Regeneračných stredísk, kde sa po krátkej procedúre z neho stane materiál vhodný na transplantáciu. Navyše, ľudia by chodili popísaní od hlavy po päty, potetovaní jak žiaci, čo sa nepripravili na písomku. A prof. Mangolemu sa neopovážil nik oponovať.

Ubehli dva dni a pátranie po nositeľke zvyšnej polovice tváre bolo stále neúspešné. Navštívil tretinu kliník v meste, no nikde mu nevedeli pomôcť. Žien, ktorým upadla obličaj, bolo síce veľa, no ani jedna sa nepodobala na neho.

Očakával, že v noci bude dostávať záblesky, že neznáma sa mu bude zjavovať v snoch. Ale nič z toho sa do jeho hlavy nedostalo. Iba tá jej tvár sa mu do nej zarezávala čoraz viac.

V niektorých klinikách mu ani nechceli poradiť: Ľutujeme, to je dôverná informácia,

nemôžeme vám ju poskytnúť. Ved' od nich predsa nepožaduje prístup do kremel'ských archívov! Naozaj ľutujeme, zákon nesmieme porušiť. Imbecilný Mangole! odfrkol a odišiel skúšať šťastie inde. Možno za to môže ten ocot, čo zo mňa razí, asi to v nich vyvoláva nedôveru, podumal si, prestupujúc v metre zo stanice „Pri Čiernom moste“ na „Vojtecha Tuku“.

Tentoraz si dával pri vystupovaní väčší pozor, nenechal v dverách po sebe ani ten malíček na nohe. Pre istotu sa otočil.

Zmeravel.

Cez úzke sklo na dverách sa na neho dívala ona samotná. Musela byť v tom dave, čo

sa pred okamihom natrepal dnu. Naozaj sa na neho spolovice podobala. Vlasy mala akvamarínové, s kobaltovým melírom. Kaderníckemu priemyslu sa medze nekládli.

Bolo na nej vidno, že pod skalpelom bola len nedávno, tváre ešte k sebe nestihli poriadne prirásť. Aj ona bola ohúrená. Ruka jej spočinula na sklenenej výplni, z úst vypustila akési slová, pravdepodobne niečo v tom zmysle „to nemôže byť pravda“.

Ukazovák, smerujúcim dole, jej pokynul, že tu na ňu počká. Potom metro pokračovalo vo svojej zelenej trase.

Na časovači s červenými hranatými číslami sa začal odpočítavať chronos do príchodu

metra z opačného smeru. Na veľkoplošných obrazovkách mal prejav nový panovník Veľkoslovenskej ríše. Na nástupište sa zbíhali ďalší cestujúci. Ovieval ich podzemný chlad. Koľaje sa rozdrnčali. Vyčkával celý napätý. Metro sa s lomozom vrátilo do tunela. Z vozňov sa vyhrnuli uponáhľaní ľudia a roztratili sa po stanici. Nebola medzi nimi.

Počkal na ďalší spoj. Opäť časovač, panovník, koľaje, napätie, obkypované vozne. Nebola medzi nimi.

Prišla až po hodine, vraj veľmi vážala. Pozval ju na sušené banány pred východom zo

stanice. Všetko jej vyrozprával. Keď predavačovi spadlo oko do ich porcie, odišli od stánku znechutene preč. Pred malým eskalátorom sa pobožkali. Gabriele zostala na tvári polovica jeho obličaja. Z kabelky vytiahla zrkadielko a pozrúc sa do neho, jemne si ju pohľadila.

Poradila mu dobrý krém, pleť je totiž trošku vysušená. Ale ináč sa jej páčila. Vyšli na schody.

Kým vyšli hore, telá im prestali držať pokope. Akoby boli len hračky z kinderka a nejaké decko ich znovu rozobralo. Obaja sa rozpadli na kusy.

Nová kapitola života

Opäť som sa prezrela v zrkadle a narovnala si svoje najmilšie šaty, na ktorých som mala nedbalo prehodený bavlnený svetřík. Väčšinou som bola k svojmu výzoru kritická, ale teraz sa mi páčilo, čo vidím. Tmavé vlasy som mala rozpustené, v jemných vlnách mi padali na lopatky. Zo zrkadla na mňa hľadeli teplé hnedé oči, ktoré dosť svietili na neopálenej oválnej tvári. Malý noštek, okolo ktorého bolo vidieť zopár pieh, plné pery, ktoré dokázali vyčariť ten najsladší úsmev. Ale teraz som na zbytočné uškrňanie nemala náladu.

Rozhliadla som sa po mojej izbe. Bude mi chýbať. Žlté steny, ktoré so mnou maľoval kedysi ocko. Ach, môj ocko...

Ocko bol vysoký nežný muž, ktorého som milovala. Mal bledú pokožku a pekne strapaté tmavé vlasy, nezbedné pehy som zdedila po ňom. Oči mal ako jediný z rodiny nezábudkovo modré. Jedného dňa odišiel do práce, domov sa už nevrátil. Veľa sa toho o jeho zmiznutí nevie. Len to, že jeho auto sa našlo na dne rokliny. Ešte dlho som čakala, že sa vráti a opäť z nás bude šťastná rodinka. Nestalo sa. Už som sa vzdala nádeje, že ho niekedy uvidím.

Sadla som si na posteľ a zložila som si hlavu na kolená snažiac sa upokojiť.

„Sisa, mohla by si prosím ťa, prísť dole. Toto je veľmi dôležité.“ Ozval sa z dolného poschodia mamin zvučný hlas. Okamžite som sa zdvihla a zišla po dubovom schodisku do obývačky, ktorá sa nachádzala na prízemí nášho domu. Bola hrozne veľká a priestraná, pôsobila dojmom recepcie v nejakom nóbl hoteli. Steny boli krémové, podlaha matnej hnedej farby. V rohu miestnosti stál krb obložený bledým kameňom. Hoci nábytok a krémová sedačka stáli ešte na svojom mieste, všetky biele a hnedé police zivali prázdnotou. Zmizli z nich vázy, knihy a všetky tie milé mamine doplnky, ktoré vytvárali ten útulný dojem. Boli zabalené vo veľkých debnách.

Mama stála pri krbe, z ktorého sa ako vždy šírila vôňa ohňa zmiešaná s vôňou jej obľúbenej voňavky.

Mária, moja mama, vyzerá asi ako ja, ibaže má kratšie vlasy, po pleciah rovnakej farby a jemnejšie črty tváre. Vyzerá mlado aj napriek jej veku a vráskam, ktoré sa jej vytvorili po ustavičných starostiach.

Smutne hľadela von oknom. Keď v ňom zbadala odraz svojej tváre, usmiala sa takým širokým úsmevom až jej okuliare padli na konček nosa, kde sa nebezpečne hompáľali. Mama ich však zachytila skôr ako stihli spadnúť na zem a roztriešťať sa. V jej výzore bolo čosi nepatrne smutné.

Čo to má na sebe? Hádam len nechce cestovať v tomto! pomyslela som si. Natiahnuté mala tepláky a biele tričko. Rozhodne nie je oblečená na cestu lietadlom.

„Ty sa nechystáš?“ spýtala som sa nesmelo

„Och, dievčatko moje,“ povedala mi a voľnou rukou si ma privinula, pretože v druhej držala pariacu sa šálku kávy. „O tom som chcela s tebou hovoriť,“ povedala a potlačila vzlyk.

Jej výraz sa na chvíľku zmenil na hrozne smutný. Naučila som sa jej už čítať z tváre, preto mi neuniklo, že ju niečo veľmi trápi a cíti sa previnilo.

„Mami, choď, prosím ťa, k veci.“ poprosila som ju láskavo.

„Ja, no volali mi z práce, že musím odísť do Anglicka. A, Sisa, miláčik, vieš, že pozrela na mňa s prosebným pohľadom „... nemôžem odmietnuť. V našom novom dome sa o teba postará istá miestna pani Anna, je to stará rodinná známa, ktorá nám ochotne ponúkla svoj dom, aby sme mohli predať tento a vyplatiť tak dlhy. Na letisko s tebou pôjde teta Lýdia. Ja

viem, že je to totálne nezodpovedné a nemala by som ťa nechávať samú ale po ockovej smrti sme veľmi zadĺžené a ja balansujem na hrane noža, môžu ma kedykoľvek vyhodiť z práce a ...“

V jej hlase som postrehla náznak hystérie .

„ Viem, že týmto finančným veciam nerozumieš, ale ...“ V náhlom prívale slov ju prerušilo zvonenie telefónu. Chvíľu šmátrala vo vreckách teplákov, nakoniec sa jej hlučný vibrujúci telefón podarilo vytiahnuť. Bola taká zaujatá, že si nevšimla pokrčený papier, ktorý jej vypadol z vrecka a skotúlal sa pod sedačku. Dost' hlučne sa postavila a priam bežala do kuchyne.

Zdvihla som papier, že ho vrátim, no premohla ma zvedavosť. Myslela som si, že je to blok z obchodu. Patrila medzi typ ľudí, ktorí neustále zbierajú a kontrolujú bloky. No predsa som len pokrčený papier vyrovnala. Bola to miniatúrna fotka akéhosi domu. Dom bol ohradený železným plotom s veľkou železnou bránou. Jedna z jeho stien bola celá zo skla. Vedľa domu stála vysoká tuja, ktorá sa týčila do výšky ako veža. Trnistý krík uväznil ostatné kvety vo svojom smrtiacom objatí. K domu viedol kamenný chodník ohraničený akýmsi krovím, ktoré siahalo až po drevenú terasu . Dvere do domu boli mosadzné a mohutné, ako do zámku. Bol poschodový. Vyzeral dost' ošarpane a staro, ale romanticky. Kým som skúmala fotografiu, objavila sa mama vo dverách kuchyne a ležérnym tónom niečo hovorila do telefónu. Nevnímala som o čom hovorí, pretože som nevedela odtrhnúť zrak od tej fotografie. V hlave mi vírilo množstvo otázok. Využila som možnosť uniknúť so svojimi myšlienkami do zatiaľ mojej izby. Bolo mi ľúto, že tento dom musíme opustiť. Páčilo sa mi tu. Moja izba bola menšia ale útulná. Klasická dievčenská izba žltej farby. Z veľkého okna dopadali slnečné lúče na posteľ, kreslo a písací stôl. V rohu miestnosti stál šatník a komoda, nad ktorou viselo zrkadlo. Na posteli som zvyčajne mala množstvo farebných vankúšikov, no tie boli teraz v jednej z tých škatúľ, na ktorých bolo moje meno. Aj vázy, hračky, fotografie v rámičku a plyšové zvieratká boli starostlivo zabalené. Moje oblečenie bolo uložené na kôpke, pod nimi bola tiež škatuľka, s názvom- Sisa. Chvíľu som postávala medzi dverami a hľadela do izby, snažiac si ju zapamätať.

Slzy z maminej tváre mi kvapkali na plecيا. Jej hlas bol vľúdny a toto lúčenie bolo pre ňu také ťažké ako pre mňa. Možno ešte ťažšie.

„ Dávaj na seba pozor. Ja sa budem snažiť prísť čo najskôr, aby som mohla byť už len s tebou“ hlas sa jej mierne chvel.

„ Mami, neboj, to zvládnem“ snažila som sa ju upokojiť hoci som bola veľmi smutná z toho, že tu musí zostať. Vedela som, že v našej situácii si nemohla dovoliť zmeškať jedinečnú príležitosť dostať pridané, pretože teraz bol pre nás dobrý každý cent. Vôbec som jej to nezazlievala.

Nemôžem plakať, musím byť statočná, ale slzy mi pretiekli cez zavreté viečka.

Auto tety Lýdie netrpezlivo zatrúbilo pred domom. Musela som ísť .

Opustila som mamino objatie, prehodila som si cez plece cestovnú tašku, v ktorej som mala najpotrebnejšie veci, pretože ostatné privezú priamo do nášho nového domu o pár dní.

„ Ahoj mami“ a v duchu som povedala : „ Aj starý život“. V tej chvíli som netušila, aký život na mňa čaká na úplne novom mieste. Po chrbte mi prebehli zimomriavky. No musela som pripustiť, že boli nielen od strachu ale aj od očakávania.

„ Takže, tešíš sa? „ spýtala sa teta Lýdia s predstieraným záujmom. Po celý čas sa ani raz na mňa nepozrela. Sústredila sa na cestu. Teta Lýdia ani nebola moja teta, bola to mamina známa z práce. Sem tam ma chodila strážiť, keď musela moja mama služobne odísť. Bola to dost' vyziabnutá stará pani, z ktorej výrazu sa nedalo nič čítať. Tvárila sa nahnevane, aj keď vlastne nemala prečo. Jej kostnaté ruky posiate mnohými stareckými škvrnami mala skoro stále zaťaté do pästí, pričom sa jej mierne triasli. Nebola vydatá

a nemala ani vlastné deti. Nečudujem sa . Na tučnej tvári mala vpadnuté drobné očká, ktoré stále prísne hľadeli. Krátke kučeravé vlasy mala šedivé ale nepripisovala to svojmu veku. Trvala na tom, že som jej to spôsobila ja a Barbara. Barbara bola jej neter. Ona bola asi jediné pozitívum zo vzťahu s Lýdiou. Často ma strážila a priniesla Barbaru na celé dni k nám. Zahľadela som sa na ňu. Aj teraz, keď sa sústredila na cestu, mala prísny výraz tváre a vrásky sa jej prehlbovali od neustáleho mračenia.

Na jej otázku som len mykla plecóm.

Auto hrkotalo po polorozpadnutej ceste a ja som naskakovala na sedadle tak, akoby som mala pod zadkom strunu. Teta Lýdia sa so mnou už nesnažila nadviazať rozhovor.

Keď sme dorazili na letisko, ťažkopádne vystúpila z auta. Ja som rezko vyskočila zo sedačky a bola som rada, že sa môžem voľne nadýchať vzduchu. Teta Lýdia funela, pretože jej toto pobehovanie okolo auta robilo značné problémy. Kým sme čakali na letiskovom termináli, sadli sme si na lavičku. Teta Lýdia stále frflala a hundrala.

Odsadla som si trochu bokom a zahľadela sa do mojej knihy. Hanbila som sa za ňu. Pozrela som sa, či nezačali ešte vybavovať ľudí pri našom termináli. Zatiaľ nič. Postavila som sa.

„Kam ideš?“, spýtala sa ma Lýdia.

„Upokoj sa teta, idem len na toaletu“, môj hlas mi znel cudzo, bol príliš tenký, nesmelý. Musela som sa od nej vzdialiť, chcela som mať od nej pokoj, byť chvíľu sama.

Odvážne som vykročila smerom k informačnej tabuli, šípka s nápisom WC smerovala doprava. Vo vnútri bolo prekvapivo čisto, vzduchom sa vznášala jemná vôňa osviežovača. Oprela som sa o studenú stenu, pričom som predýchavala stres. Sústredila som sa iba na pravidelný rytmus dychu. Nádych, výdych, nádych, výdych... a potom opäť, nádych, výdych...

Bola som prekvapená, ako to išlo hladko. Moje srdce sa upokojilo. Snažila som sa nejakým spôsobom „resetovať“ hlavu, aby som v nej opäť nemala myšlienku, že mi niečo chýba. Áno, chýba mi mama, ktorá je teraz na ceste za prácou. Chýba mi ocko. Je veľa vecí, ktoré mi chýbajú už teraz, a ešte viac, ktoré mi budú chýbať potom, keď sa lietadlo odlepí od zeme a vzlietne, pričom pristane úplne inde. Pevne som zovrela plyšového soba, kľúčenku, ktorú som mala na krku, začali mi tiecť slzy po tvári. Asi o desať minút som sa odhodlala vrátiť, aby ma teta nešla hľadať, pripravila som si aj výhovorku. Teta sedela na tom istom mieste ako predtým, len mierne pootočila hlavu, keď som prišla. Obočie na zvráskavenom čele mala stiahnuté od hnevu.

Dovolila som si jeden pohľad na hodinky. Panebože, to je už toľko?

Sledovala som ľudí, ako sa premiestňujú z jedného konca haly na druhý. Hľadala som v ich tvárach akýkoľvek náznak toho, že sú zúfalí tak ako ja, no všetci boli uvoľnení. Niektoré deti sa tešili z očakávaného príchodu lietadla. Výraz mojej „pestúinky“ bol rovnako nečitateľný ako vždy, iba prázdnyimi očami hľadela pred seba.

Schmatla som svoju tašku a pobrala sa k terminálu. Letenku som mala pri sebe. Keď ma letuška vyprevádzala k mostíku, ktorý viedol k dverám lietadla, pozrela som sa na tetu Lýdiu. Zdalo sa mi, či skôr som si úplne istá, v očiach sa jej zaleskli slzy. Žeby aj ona mala niekde vo vnútri dušu? Zakývala som jej a usmiala na ňu. Mala som z toho dobrý pocit, konečne sa Lýdia prejavila aj inak ako nevlúdny správaním. Je to predsa len osamelá teta, ktorá pozabúda, ako sa má správať v spoločnosti dcéry jej nadriadenej. Moja mama, vedúca oddelenia, si však na titul nepotrpí. Podľa nej hľadanie historických prameňov nie je zamestnanie, ale koníček, ktorý umožňuje ľuďom spoznávať vzdialenú minulosť. Preto chodí vždy do práce pozitívne naladená. Na rozdiel od jej predošlých zamestnaní ju táto práca baví. Ako malá som jej často sedávala na kolenách a ona mi prekladala staré dokumenty do nášho jazyka tak, aby som mu rozumela. Spoločne sme čítali denníky významnejších ľudí z minulosti a miesta, na ktorých bol text prekrytý špinou

či hnilobou, alebo sa proste stratil, sme dopĺňali vlastné slová. Otec ma preto volal denníkomoľka, čo bolo stručné pomenovanie toho, čo sme s mamou celé hodiny robili. Bolo to niečo ako rozprávka, ibaže zaznamenávala množstvo časov a dátumov z minulosti. Po ockovej smrti nám na to čas neostal.

Do lietadla nenastupovalo veľa ľudí. Bolo to malé dopravné lietadlo. Po každej strane boli sedadlá pre dvoch . Ja som sedela sama. Uvedomila som si, že mala vedľa mňa sedieť mama. Trochu som zosmutnela. O chvíľu som si všimla letušku, ktorá kontrolovala cestujúcich. Keď bola pri mne, milo sa na mňa usmiala. Položila mi zopár bežných otázok. Upokojila ma, že let dobre dopadne ...

Na lietanie som bola zvyknutá. Nebála som sa.

Nad hlavou mi zablikala kontrolka PRIPÚTAJTE SA.

Keď sa lietadlo pohlo, zavrela som oči s vedomím, že práve nastáva nová kapitola môjho života.

Vygumovaná ch ba

Ahoj. Bez výkričníku. Na kričanie mám príliš slabý hlas. Takže ti to iba tak oznamujem. Pridal by som k tomu aj tvoje meno, no ty sa mi ho hanbiš prezradiť. Vraj obsahuje spoluhlásky, ktoré ti tvoja rečová vada neumožňuje vysloviť.

To je v poriadku. Ahoj aj tak.

Dúfam, že som jediný, kto ti to ahoj hovorí. Dúfam, že všetci ostatní ti hovoria nazdar, alebo čau. Chcem byť výnimočný aspoň v niečom a aspoň pre niekoho. Chcem taký byť pre teba. Máš pekné biele ponožky. Milujem tvoje biele ponožky. Namaľoval som ich ako uši zajaca v májovom daždi a napísal som o nich básničku. Mysli si o mne, čo chceš.

Máj, to bol ten mesiac, keď stále pršalo. Nechodil som vôbec von. Celé dni som postával pri okne a nacvičoval si zamyslený pohľad do diaľky. Sledoval som ťa namiesto telky. Ako si na začiatku každého dňa obliekaš biele ponožky. Máš ich plnú skriňu. Neobliekaš si žiadne iné. Z izby odchádzaš iba v ponožkách, a keď sa poobede vraciaš domov, máš ich úplne špinavé.

So záujmom som sledoval, ako si ich dávaš dole a vešiaš na strop. Nastrkáš ich na žiarovky, zažneš svetlo a so slzami na líkach sleduješ ako okolo polnoci vzbĺknu. Stane sa to vždy o 23:45, ale o tom nemáš ani potuchy. Ty len tušíš, že sa to stáva ešte v ten deň.

Videl som, ako sa ich pokúšaš vyprať v umývadle, ale nikdy sa ti to nepodarilo urobiť tak, aby vyzerali ako nové. Zbaviť sa stôp po špinách ti nepomohol ani jeden čistiaci prostriedok. A preto si stále kupuješ nové a tie staré nechávaš zhorieť. Je ti jedno, že miestnosť sa naplní nechutným zápachom, pri ktorom nemôžeš zaspáť. Otvoríš si okno. Ja si vtedy tiež otváram okno. Ale o tom nevieš. Otváram si ho iba tak trochu. Asi aby o tom nikto nevedel. Má to pre mňa veľký význam.

Keď sa ti nedarí zaspáť, hádžeš na stenu paradajky. Paradajková polievka ti nikdy nechutila.

Vytváraš umelecké dielo, ktoré sa nedá zmyť. Ale občas sa ho pokúšaš vygumovať. Na to som ťa naviedol ja. Povedal som: „To je v poriadku, že nechceš prísť. Jednoducho si ťa vygumujem z pamäti.“ Tak znejú moje pokusy o vtip.

Tebe to prišlo ako dobrý nápad.

V rohu máš odloženú najväčšiu guču gummy na svete. Je väčšia ako tvoja hlava. Aj moja hlava je väčšia ako tvoja. Ale to nevieš.

Keď na teba padne najhlbšia zúfalosť, povieš si, nesmiem sa vzdávať, musím sa nejako zamestnať, musím robiť čokoľvek, drieš gumu o svoju paradajkovú stenu, až ťa z toho rozbolia ruky. Potom si len vydýchneš, zosypeš sa na zem a chvíľu nemyslíš absolútne na nič. Nedá sa to.

Vždy, keď ti vravím ahoj, stojím ti pred dverami a pozývam ťa na svoje predstavenie. Pod' sa pozrieť, ako sa doma rozprávam sám so sebou. Ale ty vždy zdvorilo odmietneš. Myslíš si, že sa ti pokúšam predať niečo nelegálne. Rozprávam naozaj potichu. Mám príliš slabý hlas. Vykričal som si ho, keď som sa svojho učiteľa snažil presvedčiť, že z vygumovaných chýb by sa dal nakresliť krásny obraz. Neveril mi. Tvrdil, že chyby ľudí iba odpudzujú. Že im ich nemám pripomínať, pretože by ich najradšej ignorovali.

Ty to nerobíš. Pozerám sa, ako sa pred zrkadlom snažíš vysloviť svoje meno. Nejde ti to. Plačeš a rozmyšľaš, či sa ľudia ako ty dávajú na pantomímu a do konca života hrajú tragické postavy. Lahneš si na posteľ, roztrahneš ruky aj nohy a dúfaš, že ti padajúca horiaca ponožka padne na telo a poriadne ťa popáli. Myslíš si, že násilie ti pomôže zabudnúť a začať odznova. Si ako terč. Keby sa ti podarilo vyčíslieť si hodnotu svojho tela,

hodili by ťa do oddelenia s 50 percentnými zľavami a tebe by to neprekážalo. Tvoje telo pre teba ale nemá žiadnu cenu. Myslíš si, že ho vôbec nepotrebuješ.

To bol máj. Teraz je jún. Už zase ti idem povedať ahoj. Vyrušil som ťa. Máš bosé nohy. Stojíš vo dverách a čuduješ sa. Vravíš mi, že nemôžem byť iba náhoda. Nie takto neskoro v noci. Máš pravdu. Mám oblečené biele ponožky a moja hlava je červená ako paradajka. Pozeráš sa na mňa. Čo od teba chcem? Chcel by som vedieť, ako sa voláš.

Mesiac som ťa maľoval z druhej strany ulice a namaľoval ťa ako vygumovanú chybu. Chýba mi už len názov. Ukazujem ti svoj obraz. Pripomína ti tvoju paradajkovú stenu.

Je 23:45 a na strope vzbĺkne ponožka. Zľakneš sa. Môj obraz ti vypadne z rúk. Čakáš, či sa nezačnem hnevať. Zabudneš otvoriť okno. Vymykáš sa spod kontroly. Ospravedlníš sa. Tvoje telo sa postaví pred zrkadlo a snaží sa vysloviť svoje meno. Nemá s tým žiadny problém. Ale to nevieš. Zo zvyku sa rozplačeš. Otočíš sa ku mne a rozťahneš ruky aj nohy. Tváriš sa zmätene a odovzdane. Si X, ale aspoň už viem, ako sa voláš. Nevieš, čo po mne chceš. Chcel by som odísť. Pozeráš sa priamo na mňa. Snažím sa uhýbať pohľadom. Nepozeraš sa na mňa, neviem, ako ti pomôcť. Ja som ti zatiaľ len prišiel povedať ahoj. Prepáč mi to.

Rozplačeš sa ešte viac. Po chvíli konečne zaspávaš a padáš na vlhkú zem.

Tvoje telo sa dokonale prispôbuje tvaru okolia.

Uložím ťa do postele, zhasnem a otvorím okno. Robím to rád, pretože pri tom nemusím rozprávať. A teší ma, že to môžem robiť pre teba. Ani nevieš ako.

Opriem sa o parapet a dýcham nočný vzduch. Hľadám svoju izbu, ale nedarí sa mi to. Všetky zatvorené okná vyzerajú až príliš rovnako a moje slabo otvorené tak isto.

Povedz niečo a povedz to zo spánku. Nech tu nie je také ticho, ako u mňa doma, a nech ti nemusím odpovedať.

Nech mám dôvod počkať ešte chvíľu a až potom si vydýchnuť, udrieť z celej sily hlavou do steny, zosypať sa na zem, zobudiť sa až ktovie kedy a nebyť pri plnom vedomí, keď sa s tebou budem zoznamovať.

Alkohol mi nikdy nechutil a teba spoznať jednoducho potrebujem.

Môj učiteľ sa ma raz opýtal, vieš, aké máš šťastie, že žiješ v dobe, v ktorej sa nemusíš snažiť chyby gumovať, pretože ich všetky jednoducho môžeš zvaliť priamo na ňu? Budem tvoj kamarát a pomôžem ti vypočítať presnú pravdepodobnosť. Uvidíš, aká malá bude. Bude to iba obyčajná náhoda.

Ale ja som mu poďakoval a povedal, že to vedieť nepotrebujem. A vieš prečo?

Pretože ja nemôžem byť iba náhoda. Nie, ak ty si chyba.

Ježibaby krtkov nepečú

Nieкто zvoní.

Preberiem sa z mráčnych mrákot a zdvihnem telefón. A on čaká, že budem vytáčať číslo a chrapčí od nedočkavej zmysluplnosti. Nieкто zvoní pri dverách. Som mimo.

- to teda si.
- prečo si ku mne vždy presadnú iba samé ženy?
- čo? čo to melieš?
- keby muži, môžem sa ich náhodne dotýkať.
- čo? ty si fakt mimo.
- a ty popri mne chodíš, ale málokedy pri mne sedíš. chceš ma ešte?
- a načo.

Druhý krát ma zobudila mucha a cvaknutie okna. Chcelo sa úplne odklopiť, ale ešte tak veľmi nefúkalo. Na túto zimu. Mám rada zimné rána. Ledva sa vygúľam z postele, už je večer. A môžem sa skotúľať spať. Asi medvediem. Aj keď mi mama vraví, že keď sa rozídeme, tak zvlčiem už úplne.

- občas ma bolia tieto tvoje údery, ale už som si dosť zvykla. len sex by mohol byť lepší. a snád' aj častejšie. či?
- ty si krava. prečo s tebou vôbec strácam čas?
- a občas aj zrak a sluch.
- krava. nemusím ťa počúvať.
- máš svoj vek, veď sa nehraj.

Belveder. Znie to tak krásne tajomne. Cítim vraždu bez krvi a súcitu, zmyselnosť a záhrady plné kvetov. Tie som necítila, ale videla. Na zájazde so školou sme tadiaľ prechádzali – znudene, plný očakávania zo suvenírov na konci. A teraz robia ďalší výlet. Pre absolventov a priaznivcov. Leták je príjemne šušťavý, keď si ním zapalujem cigaretu. Vyrábam teplo. Okrem iného.

- nechcem sa s tebou stále hádať.
- ja sa s tebou nikdy nehádam.
- viem, ty by si chcela niečo viac, ako ti teraz môžem dať.
- ja by som chcela trošku menej, ako mám, aby som sa nemusela cítiť tak zviazaná. sorry, zviazaná.
- prečo to robíš?
- lebo nič iné neviem. už.

Jediné šťastie, že ženy si väčšinou dosť rýchlo odsadnú. Alebo vystúpia. A výhodou je, že sa so mnou nikdy nechcú rozprávať. Na rozdiel od mužov. A s výnimkou tých starých babičkoidných.

Sadám si k stolu, cigareta dohára a pyžama má zafúľané rukávy, ako v nej všetko robím a všade chodím. Najradšej by som si iba na ňu obliekla sveter a bundu a bolo by. Škoda, že tak málo ľudí toto dokáže tolerovať. Sadám si k stolu a chcem niečo kresliť. Ale iba čarbem tupou ceruzou samé čiary a vlnky. Mám brutálny zimný spánok – už asi tri roky.

- čo si dnes robila? he? prečo neodpovedáš?
- lebo sa ti nepáči, čo som dnes robila.
- ako vieš?
- lebo sa ti to nepáčilo ani včera, ani predvčerom ani pred dvoma mesiacmi.
- takže si opäť nerobila nič? celý deň si preflákala, fajčila a jedla blbosti?
- presne ako vravíš. ako vieš?
- mňa porazí. skutočne. ty si už vôbec nevážiš nič, čo máme. ty si už vôbec nevážiš mňa.
- a na čo.

Od stola prejdem ku skrini v kúpeľni. Má veľké zrkadlo a mám v ňom more spodného prádla a vecí na spanie. Už bude zapadať slnko. Oblečiem si čistú nočnú košeľu, umyjem zuby a dám si dlhé šaty po mame. Keď sa na seba usmievam, mám normálne chuť ešte chvíľu stáť. V tomto živote.

- miluješ ma ešte?
- zabudol som, čo to znamená.
- po milovaní si vždy pekelné úprimný. a krotký ako krtko, čo ho včera omylom vykopal na tvojej záhrade.
- našej.
- vidíš, a ja ťa takého pekelného mám vôbec najradšej.
- prečo si toto robíme?
- lebo ja som hnusná baba.
- ježibaba.

Sedím v autobuse a nenápadne ponúkam svoje miesto chlapovi čo práve nastupuje. A možno ponúkam aj čosi iné.

(Čo ty si nechcel prijať.) (Čo som tebe dať nevedela.)

Asi prichádza jar a ja sa prebúdzam.

Život a hry Pala Knapka (úryvok)

Všetko išlo podľa plánu. Mohol som mať tak desať či jedenásť. Tie roky boli dosť mäťúce. Nebol som jeden z tých usmrkaných lúzrov, na ktorých si ostatní vybíjali zlosť. Všetko išlo podľa plánu. Dokonca sa rysovala aj nejaká tá prvá láska. Prvý bozk, prvé vzplanutie citu, ktoré mi ešte nič nehovorilo. Svet bol viac menej dvojrozmerný. Žiadny problém nesiahal ďalej ako za školské lavice. Vyhovovalo mi to. Jediným mojím nepriateľom bola zborovňa naprataná krv cicajúcimi monštrami, ktoré sa svojvoľne (bez môjho súhlasu) rozhodli, že ma zoberú pod svoje ochranné krídlo a na pár rokov sa stanú mojimi náhradnými rodičmi. Samozrejme som v tom nebol sám. Spolužiaci boli rovnakého názoru. Boli to roky, na ktoré som z celého srdca nadával, no už vtedy som vedel, že o pár rokov na ne budem spomínať so sladkou nostalgiou a jednou či dvoma slzičkami, lesknúcimi sa na líci. Tak to bolo. Sem tam oškreté čelo, rozmlátený bicák na poli za mestom, zablatená futbalka na riaditeľovom stole, vyčítavé pohľady krv-cicajúcich monštier zo zborovne. Nemali ma radi, pretože pri akejkolvek príležitosti som na nich vyrukoval s tým najarogantnejším úsmevom, ktorý som mal v rukáve.

„Kto napísal tú hlúposť na tabuľu?“ pýtala sa triedna stuhnúť od hnevu, ukazujúca na nápis na tabuli: *Učiteľka je...s* kosoštvorcom so zvislou čiarkou ako bodka za vetou. Na pere sa jej hromadila napenená slina a pod ľavým okom nepravidelne pulzovala, takmer neviditeľná modrastá žilka. No ja som ju videl. Čumel som na to s takým zadosťučinením, že som ten úsmev proste skryť nemohol. Proste tam bol. Zostal tam aj dve hodiny po vyučovaní, keď som za trest dvadsaťkrát musel na papier načmárať: *Veď tebe ten úsmev z tváre raz zmizne*. Nielenže som to musel písať, musel som to od každého aj počúvať. Našťastie kamošom a vrstovníkom môj úškrnok vyhovoval a brali ma ako dajakého bojovníka za ich práva. Rebel, ktorý pomocou ničoho neškodnejšieho, ako je detský úsmev, narúšal zabehaný stereotyp autorít, ktoré nás vraj pripravovali do života, no ja som vedel, že to nebolo nič iné ako násilné osedlanie, oblbovanie imaginárnou trstenicou a vykastrovanie triednou knihou a poznámkami v žiackej knižke (výraz „vykastrovat“ som si osvojil z jedného kanálu, ktorý zhodou náhod nebol zakódovaný a používal som ho takmer pri každej príležitosti vhodnej aj nevhodnej). Slovo kastrácia sa mi páčilo hlavne kvôli tomu, že nádherne znelo a žiadny s mojich spolužiakov ho ešte predtým nepočul. Nikdy som im nepovedal, odkiaľ ho mám, a nezmienil som sa ani o názve kanálu, na ktorom som ho začul. Ďalším plusom tohto výrazu bolo, že sa krásne hodil pred môj arogantný úsmev. Bolo to o deň neskôr, keď sa náš obtlstlý matikár dokymácal na svoj predmet a pri pohľade na tabuľu stuhol takmer totožne ako naša triedna. *Kastrát na druhú*. Chvíľu mlčal, vlastne mlčali sme všetci. Do konca aj vrabce na dvore prestali vyvádzať. Doteraz som presne nevedel, čo sa v ňom odohrávalo. Akýsi vnútorný boj, možno si spomenul na nejakú dávno pochovanú spomienku z detstva či to bol len reflex, ktorý nedokázal zastaviť. Koža na tvári sa mu nepekne natiahla ako plátno na maliarskom stojane. Zbledla, sfialovala a opäť zbledla. Sadol si a tým najpokojnejším tónom na celučičkom šírom svete predniesol: *Dnešná hodina sa ruší*. Možno práve toto sme všetci chceli počuť, no v jeho hlase bolo niečo zlovestné, niečo nečakané.

Budem si vás po jednom volať do kabinetu a vy všetci ukážete prstom na vinníka.

Tak sa aj stalo. Vinník sa našiel. Nikto sa neodvážil ukázať na mňa. Netrúfli si, azda nechceli stratiť spojenca tak silného, ako som bol ja.

Sedel vždy v zadnej lavici. Nenahovoril toho veľa. Vždy len čumel. Pred seba, na spolužiakov do steny, na muchu slopajúcu pot z učiteľovho bravčového ručiska. Čumel do blba. Tak sme tomu hovorili. Čumenie do blba.

Od chvíle, čo sa narodil, vyliezol z matkinej maternice, nasal za decák vzduchu, rozlepil oči a zamrmlal prvé: *mama*, tak bolo jasné, aký osud spočinie na jeho malých kostnatých plieckach. Obetný baránok. Obetné baranisko mal načmárané na čele hrubánskou neviditeľnou centrofixkou. Neviditeľnou len preňho. No každý vedel, že on je ten vinník. Ten malý nespratný hajzlík, ktorý konečne vystrčil rožky, chcel sa zapáčiť svojim náročným spolužiakom a načmáral tú nehoráznosť kriedou na tabuľu. Hod'te doňho kameňom. Áno, ukameňujte ho.

Každý ho obvinil, takže matikár ani na sekundu nepomyslel na to, že by bol práve on nevinný. Veď takých prípadov bolo nespočetne veľa. On presne sedel na ten vzorec. Tichý, ostýchavý chlapec. Zrejme ho už nebavilo byť tým ignorovaným, chudým chlapčiskom, o ktorom nevedel nikto viac ako krstné meno a priezvisko. Toto si pomyslel matikár, keď sa dozvedel pravdu. Pravdu, ktorú všetci chceli, aby ju počul. Klamstvo obalené vrstvičkou ďalšieho klamstva.

Matikárovi to ani neprišlo divné, veď dva zápory dávajú klad, takže sa mu ani nedalo vyčítať, že poslúchol svoju prirodzenosť a zavolať si „vinníka“ k sebe do kabinetu. Síce to chlapec urobil prvý krát a nebol vôbec problémový, no matikár si proste nemohol dovoliť, aby jeho povest' bola ohrozená. Jednalo sa tu o niečo, čo mu bolo trochu proti srsti, no inak to nešlo. Z chlapca sa stal exemplárny príklad.

Keď vyšiel z učiteľovho brlohu, bol o niečo bledší ako inokedy. Snažil sa to nedat' najavo, no celý sa chvel. Vo výuke sa už nepokračovalo. Volal sa Ján Styk a bol to môj sused. Do školy aj zo školy som chodil pešo. Na autobus mi rodičia nikdy nedali peniaze, podobne na tom bol aj Jano. Býval som v paneláku pretretom na infantilnú pastelovú zelenú.

Slovo infantilnosť som začul tiež na satelitnom kanáli od veľkého ozrutne vyzerajúceho chlapiska omotaného hnedým kožuchom. Vlastne keď to povedal, kožuch už na sebe nemal. Zašepotal to nejakej vysokej blondíne vo vani. Zasuškal jej celú vetu, no zrozumiteľné bolo len to jedno slovo. Ženu vo vani strhlo a pozrela na hromotíka. Ten ju objal a zdrapil za vlasy. Začala sa brániť, no hromotík sa pošmykol na vlhkej podlahe a tiež skončil vo vani. Bol to film pre dospelých. Potom, čo ju ten ozrutný chlapisko objal ešte viac, žena akosi kvíľivo skríkla a uvedomil som si, že by som to mal vypnúť. Bola noc a rodičia sa mohli každú chvíľu zobudiť.

Infantilný kastrát napadlo ma, keď som ten deň odprevádzal Jána Styka skratkou cez park k nášmu *infantilnému* paneláku.

„Nič si z toho nerob. Matikár je hajzel,“ v žalúdku sa mi niečo ohromne chvelo a vibrovalo. Možno pocit viny. Ján Styk vzdychol a zapozeral sa na zauzlené búrkové mračiská, vznášajúce sa nebesami.

„Ja už sám neviem, či som to urobil. Ani neviem, čo to slovo znamená. Kastrát.“

„Čo ti matikár hovoril?“

„Už ani neviem,“ stále hľadel len na oblohu. Akoby ho k nej niečo priťahovalo. Niečoho sa bál.

„Bojíš sa rodičov? Zbijú ťa?“

„Nie, o to nejde.“

„Tak o čo?“

Vyšli sme z parku. Pred nami sa začal rysovať panelový dom, pripomínajúci tesák v papuli obludy. Taký sám. Mieriaci ako boží prst k oblaku v tvare obrieho ženského prsníku.

„Ja ho proste neznášam,“ začal Styk a zrýchlil krok.

„Čo?“

„Ten tvoj hnusný úsmev.“

Zastavil som. Ján Styk vbehol do vchodu a rozutekal sa po schodoch preč. Stratil sa mi z dohľadu.

Býval na najvyššom poschodí. Na sedmičke. Pred vchodom bola skorodovaná kostra lavičky. Sadol som si na ňu a pozrel sa do mláky, ktorá tam zostala po raňajšej prehánke. Bol tam. Neuvedomoval som si ho... no stále tam pekne zahniezdený odpočíval. Nečakal. Proste existoval. Nerátate každé zabubnovanie srdca, zabúdate na také maličkosti, ako je nádych a výdych...proste to tam je. Ste tak naprogramovaný. Pozeral som sa na svoj odraz v mláke a videl som ho. Ten najarogantnejší úsmev v celom vesmíre.

Bol týždeň pred začiatkom prázdnin. Škola už viac pripomínala cirkus a učitelia to už celé tiež brali trochu viac na ľahkú váhu. Ján Styk čoraz menej chodil do školy. Triednu knihu mal plnú absencií. A keď sa už rozhodol do školy naozaj prísť neprehovoril ani len slovko. Len tam tak sedel. Dokonca už aj prestal čumieť. Mal privreté oči a vyzeral, akoby bol v tranze či v niečom podobnom. Slovko *kastrát* sa stalo vážnym hitom. Preto dostal Ján Styk aj takú prezývku. Akési stredné meno. Žiadny Ján a dokonca ani Styk (s ktorým by sa dalo tiež užiť za hrst' srandy). Proste len kastrát sem, kastrát tam. Po chvíli nás to ale omrzelo, keďže nás kastrát absolútne ignoroval.

V ten týždeň pred prázdninami sa *Kastrát* neukázal v škole celý týždeň. Prázdniny neprázdniny škola bola školou (koniec, konééééé), takže triedna (*Učiteľka je...kosoštvorec so zvislou čiarkou*) mi prikázala aby som Jánovi K. Stykovi doniesol všetko prebraté učivo. Párkrát som oľutoval fakt, že som jeho sused, no nakoniec som sa podvolil želaniu *kosoštvorca so zvislou čiarkou v strede* a vybral som sa do jamy levovej. V ten deň bola v meste akurát koncoročná oslava, koncerty, stánky s občerstvením a nejaký krásny moderátor z televíznej relácie *Hodina šťastia*. Mal som naplánované, že sa tam stavím ihneď po škole no kastrát-Styk mi prekazil plány.

Blížil som sa k božiemu prstu ukazujúcemu tento krát k priezračnej azúrovej oblohe bez menšej známky čo i len najmenšieho obláčiku, všade bol pokoj. Nikde nikoho. No kde asi mohli byť. Šesťdesiat percent obyvateľov sídliska boli deti (hurááááá budeme v telke), ďalších desať boli seniori nad sedemdesiat rokov (trošku si poobede pospinkáme) a ďalších dvadsať boli rodičia, neustále trčiaci v práci, ktorí nikdy na nič nemali čas. Teda už vôbec nie na svoje deti. Vlastne takýto percentuálny graf som zostrojil sám.

Na matike sme preberali percentá (ešte pred incidentom s tabuľou) a tak ma zaujali, že cez veľkú prestávku som proste kašlal na futbal so špongiou nasatou vodou a hral som sa na papieri s percentami. Preto som si na pár hodín vyslúžil od spolužiakov prezývku šprt. Našťastie to nebolo nič vážne a po menšom incidente so zapchatým učiteľským véckom sa moja povest' vrátila a všetko bolo opäť oukej.

Pointou bolo, že graf som zostrojil sám a zatiaľ podľa neho všetko vychádzalo. Rodičia robili, starci drichmali a decká sa vracali zo školy do prázdných bytov. A to čo som v ten deň zažil pred mojim barákom len potvrdilo, že môj graf sa naozaj nemýlil.

V rukách držal poznámky z prírodopisu, zemepisu a slovenčiny. Pofukoval jemný dokonca príjemný vetrík, pohrávajúc sa s mojím účesom. Niečo ležalo pred mojim *božím prstom* či *infantilným kastrátom*. V tráve asi dva metre od vchodu. Asi dajaké handry, pomyslel som si najprv. No čím viac som sa k tým „handrám“ približoval, uvedomoval som si, že to asi handry nebudú. Na siedmom poschodí bolo dokorán rozďavené okno, z ktorého viseli biele čipkované závesy. Zohol som sa k „handrám“ v tráve dva metre od vchodu.

Naklonil som k nemu hlavu a začul to divne chrčanie. Také o akom sa vám ani nezдалo. Bolo také jemnulinké a tichučké, až ste ho ledva začuli. Ján Kastrát Styk mal dokorán otvorené ústa zaliate krvou. Jazyk mu visel cez rozkývané zuby sako kravata cez plece miestneho šviháka. Hľadel na mňa takým tým bezodným nekonečným pohľadom. Bielka načervenalé a podliate krvou. Ľavú ruku mal v nepochopiteľnom uhle pod bruchom. Spod ľavého líca mu vytekala krvavá škvrna v tvare elipsy a vpíjala sa do trávnik. Ešte dýchal.

Z nosa mu stiekol dlhý zelenkastý sopel'. Viečko na pravom oku sa mu začalo zatvárať. Chrčanie začalo úplne utíchať.

Strach nepochopených srdc

„Pokiaľ si to vezmeš z hľadiska metafyziky...“

„Nemôžeš všetko vysvetľovať pomocou metafyziky, nie je všetko len o bytí!“ vysoký chlapec nenechal dohovoriť divoko gestikulujúce hnedovlasé dievča.

„Mhmm,“ ofučane sa zatváriilo a preložilo si ruky na hrudi s podivuhodnou elegantnosťou, ktorú by nik tomuto živému dievčaťu nepripísal.

„Tak to vysvetli ty, tou tvojou neopodstatnenou vierou v nadprirodzené veci!“

„Nemusím ti nič vysvetľovať. Nehraj urazenú,“ chlapec mal čo robiť, aby sa nerozosmial. Poznal ju pridlho na to, aby vedel, že smiech nebude to, čo by dievča vyfučalo.

Dievča opovržlivo fľochlo po vysokom, ale neoponovalo. Vedelo, že vystihol jeho pocity. Zadosťučinenia sa mu aj tak dostane niekedy pri večernej fľaši vína. A zrovna teraz, keď sa čoraz skôr stmievalo a fľaša bieleho vína ohrievala atmosféru pokročilej jesene. Odfúklo si vlasy z tváre. Dievčaťu tu niečo nesedelo. Chlapec sa však usmial, vstal a začal sa obúvať.

„Idem,“ jednoducho ohlásil dievčaťu. Zobral kľúče z poličky, tie veselo zacengali a strčil ich do vrečka. Dievča nereagovalo. Otočilo hlavu smerom k oknu a pozeralo na začínajúci deň. Potom vstalo. Rovnako elegantne, ako nám už predviedlo pri skladaní si rúk na hrud'. Podišlo k oknu a otvorilo ho. Chlapec sa zatiaľ nečujne priblížil k druhému a otvoril aj to. Potom podišiel k dievčaťu, pobožkal ho na líce.

„Len z neho neskoč, potom by si už nemohla obhajovať svoje bytie,“ podpichol dievča do ucha. To vyvalilo oči a zahnilo sa rukou. Chlapec sa zasmial a odkráčal preč.

„Aj ja ťa milujem,“ stihol ešte zakričať zo schodov.

Keď chlapec odišiel, ostalo v miestnosti prázdne ticho. Dievča sa stále mračilo. Stálo pri okne a sledovalo ho. Zbadalo, ako vychádza z brány a zdvíha ruku ako posledné gesto rozlúčky. Podoprelo si bradu rukami. Vdychovalo čerstvý ranný vzduch. Rozmýšľalo, čo sa zmenilo. Čo si uvedomilo viac, než kedykoľvek predtým?

Začalo mu byť chladno a tak sa vrátilo na stoličku, z ktorej pred chvíľou vstalo. Vzalo do rúk šálku s čajom a pomaly ho chlípalo. Potom sa usmialo a rukou si prešlo po mieste, kde sa naposledy dotkli jeho pery.

Prechádzalo bezcieľne po obchodoch s oblečením. V jednej ruke nieslo tašku s nákupom a druhou sa nedbalo, a hádam aj nevedome, dotýkalo oblečenia. Vzorovaných blúzok, rifľových nohavíc, tvídových sák, bavlnených svetrov a kvetinových čiapok. Bolo to príjemné. Upokojovalo ho to.

Prešlo pomedzi regále s topánkami. Dotklo sa jedných semišových čižmičiek. Skúmavo si ich prehliadlo, potom ich vrátilo do poličky. Vyšlo z obchodov.

Dievčaťu zazvonil mobil. Nikomu nezdvíhalo, pretože dnes bolo mĺkve. Ráno ostalo zaskočené. Nemalo chuť na rozhovory. Pomaly sa stmievalo. Prechádzalo studenými ulicami. Dotýkalo sa stien a múrov. Na končekoch prstov cítilo drapľavú omietku. Studené červené tehly. Špinavý povrch. Popísané telá stien. Podľa neho všetko žilo. Všetko bolo. Všetko malo dušu. Cítilo sa nepochopené svojou chýbajúcou polovicou. No presne tak sa môže cítiť aj ona. Nepochopene.

Keď odomykalo dvere, vzduch bol chladivý, obloha čierna a lampy na ulici žltó rozsvietené. Poslednýkrát otočilo kľúčom a vošlo dnu. Ovanul ho studený vzduch, okná nechalo otvorené.

Položilo nákup na stôl a ponáhľalo sa privrieť okná. Vyčerpane si sadlo na posteľ a vyzúvalo si topánky. Do miestnosti vošiel chlapec. Bol pokojný, no dievča z neho cítilo niečo nepríjemné. Zdvihlo hlavu. Opieral sa o rám dverí, ruky prekrížené na hrudi a pery pevne zovreté.

„Kde si bola?“

„V obchode.“

„Prečo nedvíhaš telefón?“

„Mala som vypnuté zvonenie.“

„Bál som sa o teba.“

„Prepáč.“

Bolo to suchý rozhovor. Na pohľad. No ich hlasy prekypovali emóciami. Dievča sa skutočne ospravedlnilo, chlapec sa ozaj bál.

Podišiel k dievčaťu. Rozšnuroval mu ľavú topánku, odložil ich vedľa posteľe. Pobožkal ho na čelo a silno zovrel v náručí. Dievča sa k nemu pritislo a jemnučko mu dýchalo na krk.

Sedeli oproti sebe za stolom. Jedli cestoviny. Medzi nimi váza s kvetmi. Chlapec ich doniesol dnes popoludní. Dievča veľmi ľúbilo kvety. Vedľa taniera, po pravej strane, stál pohár s bielym vínom. Ani jeden sa ho ešte nedotkol. Ani jeden dnes nemal chuť diskutovať. Na pohľad sa nič nestalo, ale obaja si uvedomili, že sa niečo zmenilo. Mlčali. Báli sa prehovoriť. Čo ak by sa znova nepochopili?

Obaja sa toho báli viac než smrti. Nemôžu ostať nepochopení samy sebou! Nemo dojedli. Poháre vína naďalej ostali nedotknuté. Pozreli si do očí. Potom pohľad odvrátili, no ostali sedieť. Napokon sa dievča postavilo a spratlo taniere zo stola. Chlapec odišiel z kuchyne. Ono ostalo za drezom a pustilo prúd horúcej vody. Umylo riad a vyšlo na balkón. Chlapec fajčil. Trochu sa začudovalo. Fajčil len, keď si nevedel rady. Vzalo do rúk krabičku a zapálilo si tiež. Do tmy sa jej z úst valil hustý dym zdvojnásobený parou, spôsobenou chladom noci. Stále boli mlkvi a nehybní. Dofajčili. Zostali stáť, pretože si stále nevedeli so sebou rady. Príliš si uvedomovali, že sa nechápu a ešte viac sa toho báli.

Potom dievča podišlo k chlapcovi. Bozkávalo ho. Držalo za ruky. Nemohlo stáť len tak. Nemohlo mlčať. Možno sa nemusia chápať. Možno sa stačí tolerovať. Rešpektovať. Akceptovať. Stačí priložiť pery na pery. Nesledovať tým však riešenie. Predchádzať odlúčeniu. Nachádzať cesty k váženiu si toho druhého. Nevidieť len viditeľné, ale ctiť si dušu. Neprichádzať o krásy odlišnosti.

Skončiť pri teple tela s pohárom vína v ruke. V tichosti sledovať blikot plameňov a buchot srdca. Žilky dúhoviek a čiary v dlaniach.

Zapekané čokoládové müsli (úryvok)

Kata už tri mesiace neplače, kupuje si kvalitné knihy v dobrej cene a pravidelne beháva. Vždy, keď si spomenie. Ráno. Po robote. A neskôr večer.

Má novú najlepšiu kamarátku Gabu, ktorá chce byť módnou návrhárkou a šije kvetované blúzky. Kate už kvety lezú na nervy. Ale Gabe to nepovie.

Spoznali sa na jóge vo Fitaréne. Do inej posilňovne nechodí.

Ani Gaba ani Kata už odvtedy na jóge neboli.

Gaba neznáša, keď jej Kata hovorí Gaba.

- Gaba, neskočíme niekam?

- Nevolaj ma Gaba.

Občas zanádáva. Aj vulgárne. Nakoniec aj tak niekam skočia.

Napríklad v piatok na víno. Na letnú terasu. Kata si dá červené s kolou a Gaba biele. S ničím. Minule si Kata obliekla blúzku od Gaby a akože nechtiac ju obliekla. Potom tvrdila, že sa víno nedá vyprať. Gaba jej ušila novú, s väčšími kvetmi.

Pri víne sa veľa smejú. Hlavne na čašníkovi Norovi, čo sa do Katy zaľúbil. Vždy im k vínu donesie niečo slané grátis. Orišky. Krekry. Kata sa zato naňho usmeje.

- Norko, my sem chodíme len kvôli vám

Ale chodia tam kvôli slanému zdarma.

Kata si obľúbila trafikku na sídlisku. Majú tam všetky možné cigarety. Regály so slimkami obchádza. Je to také ženské fajčenie.

Väčšinou si kupuje mentolové Petry. Nikdy sa nestalo, žeby ich nemali. Kata má rada istotu.

Predavačku Marušu už pozná. Aj po mene.

- Maruška, a deti sa majú ako?

- Poviem vám, Katka...

Kata prestane počúvať a usmieva sa. Má Marušu rada.

Rada má aj potraviny na rohu. Chodí si tam kupovať zapekané čokoládové müsli značky Müsli. Inú značku nezje. Iba v tomto nie sú hrozienka. Najviac na svete Kata nenávidí hrozienka. Hrozno v normálnom stave má napriek kôstkam rada.

Okrem toho hľadá v müsli ukryté vankúšiky plnené čokoládou. Zbožňuje ich. Všetky ich povyberá do misky a zaleje mliekom. Potom ich nechá rozmočiť a dlho sa teší.

Veľa chodí na umelecké akcie. Najradšej má alternatívne koncerty, kde niečo neladí. V alternatívnej hudbe vždy niečo neladí. Miluje, keď hrajú na harmonike. Príde jej to krásne gýčové.

Chodí si vypočuť čítanie mladej poézie. V každej básni spomínajú sliny, dlane, okná a iné veci zo skla. Kata nekritizuje. Sama by to lepšie nenapísala.

Galérie obchádza. Má z nich strach. Hlavne z toho ticha. Zato doma si robí svoju vlastnú. Celé tri mesiace po večeroch maľuje. Niekedy maľuje aj ráno. Keď si privstane. Alebo ak je jej v posteli priteplo.

Pred časom spoznala Šaňa. Šaňo je vysoký a rád hrá tenis. Volá aj Katu. Kata má Wilsonku ešte od strednej školy niekde za skriňou. Nechce sa jej ju nájsť.

Šaňo na ňu nenalíha.

Niekedy jej zaplatí večeru. Niekedy sa zložia na polky. Ale nikdy sa nenechá od Katy pozvať. Už sa párkrát bozkávali pri taxíku. Raz jej siahol pod sukňu. Kata by ho aj pozvala hore, len sa hanbí. Šaňo ju k sebe nikdy nepozve a Kata sa nikdy nespýta prečo. Po stretnutí so Šaňom si Kata vlezie do sprchy a má orgazmus. Predstavuje si Šaňa. Dobre sa bozkáva.

Kata začala variť. Podľa telky aj knížiek. Vie už vykostiť rybu. Naučila sa to ako prvé, lebo sa veľmi bojí smrti z udusenía.

Kura dokáže spraviť na dvadsaťdva spôsobov. Chcela by ho vedieť spraviť na sto. Ale to je na ňu ešte priveľa.

Vypražila už všetko. Cukinu. Bazu. A najnovšie aj zmrzlinu. Každéj návšteve veľmi chutí. Do pečenia sa zatiaľ nepúšťa. Skúsila pár slaných múčnikov. Koláče všeobecne veľmi nemusí. Ale miluje torty. Aj to iba svadobné.

Kata by sa raz chcela vydať. Už len kvôli tej veľkej bielej torte. Poschodovej. S postavičkami ženícha a nevesty navrchu. Predstavuje si, že tortu budú jesť rukami a ona bude bosá. Pozerá priveľa romantických filmov.

Gaba sľúbila, že jej na svadbu ušije šaty.

- Ja chcem biele šaty. Nie kvetované.
- Učím sa vyšívvať. Budem ti na ne môcť lesklou bielou niťou vyšívvať krásny kvetovaný vzor!

No dobre.

Kata bola na dvojtýždňovej dovolenke pri mori. Behala po pláži. Raz. Plavčík za ňou zakričal:

- You are beautiful.

Potešila sa, ale neuverila. Veď bola spotená.

Prečítala všetky kvalitné knihy, ktoré si za tri mesiace nakúpila. Ani jedna ju nebavila. Mala kvôli nim nadváhu v batožine. Ešte kvôli dvom krémom na opaľovanie, ktorými si nechala natrieť chrbát od snedého Federica z Talianska. Večer sa s ním nepomilovala, aj keď chcela.

Asi mal manželku.

Prestala klamať a vyhovárať sa. Kúpila si príručku asertivity a preskočila pár kapitol. Stratila veľa kamarátov. Gabe to vyhovuje. Cíti sa jedinečná.

- Som rada, že veríš iba mne Kata. Zaslúžim si to.

Keď Gaba začne hovoriť o svojej užitočnosti, Kata sa jej snaží skaziť náladu. V dobrej nálade šije blúzky. Najnovšie aj sukne.

S mamou chodí nakupovať oblečenie. Po robote sa vyberú do obchodu a kúpia si dačo pekné na seba. Mama sa v novom vždy páči otcovi. Aj v starom. Veľa sa držia za ruky a usmievajú. Keď sa Kata nepozera, otcovi sklzne ruka na mamin zadok. Mama sa vtedy chichoce.

Katina mama sa dala na nejaké nové učenie o živote.

- Mama sa pridala k sekte, Šaňo. Darovala mi posteľ, kde ma s otcom splodili.

Kata darček neprijala.

- Je to nechutné, mama. Skoncuju s tým.

Šaňo sa iba smial.

Kúpila si šteňa. Maltezáčika. Je trochu alergická a maltezák nepúšťa chlpy.

- Vlastne, on chlpy ani nemá, má vlasy.

Chovateľka ukázala Kate papiere. Sranda.

Dala mu meno Lapu, lebo to čítala v jednej kvalitnej knihe. Zdá sa jej to ako milé meno pre psa. Šaňo ju opäť vysmial.

V poslednom čase sa Šaňo veľa smeje. S Katou, na Kate, alebo na tom, čo Kata v svetlej chvíli "zahlási". Gaba vyhlásila, že ju balí.

- Ale on sa smeje čudne. Šialene.

- Netrep. Len ťa balí.

Gabe nevysvetlíš, že už je dávno zbalená. Podľa Katy Šaňo fajčí trávu.

S Gabou vymenili terasu. Noro začal byť otravný a stále na servítku písal Kate svoje telefónne číslo. Kata si do nej pravidelne fúkala nos. Gabe sa zdá byť zlatý.

- Podľa mňa je zlatý.

- Ti šibe? Odstávajú mu uši. A chodím so Šaňom.

- Už ste spolu konečne spali?

- Radšej si objednajme.

Nová terasa je aj tak krajšia a víno sladšie. Viac jej vonia.

Sedávajú na nej v dekách, lebo ide jeseň a Kata nechce prechladnúť. Gaba si začala šiť kratšie sukne a nosiť opätky. Noro vymenil robotu a čisto náhodou sa vo výbere novej terasy zhodli.

- Nenosím kratšie sukne! A nemá to nič spoločné s Norom.

Kata neverí a usmieva sa. Katina mama by povedala, že popod fúz, ale Katu to uráža. Raz mesačne chodí ku kozmetičke na depiláciu hornej pery.

Kata neplače už štvrtý mesiac. Začína jej to byť trochu podozrivé. Nielenže neplače, už sa ani neteší. Len si tak žije.

Povie o tom Šaňovi, keď ju prvýkrát pozve do svojho bytu a celú cestu taxíkom ju chytá za zadok.

- Len tak si žijem. Ani neplačem. Ani sa neteším. Niečo so mnou je.

- Chceš sa tešiť?

Šaňo to nepochopí, nepríde mu to čudné. Spraví Kate na gauči cucflek na ľavé stehno. Potom povie, že pre ňu dačo má, nazve to matrošom, a že bude plakať. Od smiechu.

- Nehúlim.

Ubalí jej jointa a Kata húliť začne. Nesmeje sa.

- Od prvého razu veľa nečakaj.

- Myslela som, že si vkuse taká v pohode Kata.

Gaba sa nad jej spokojnosťou tiež nepozastavuje.

- Možno to bude z toho, že chodíme do posilky. Endorfíny.

Ani jedna si neuvedomí, že v posilke boli raz. Obe súhlasne prikyvujú.

Nora v piatok poobede cestou do novej roboty zrazí auto. Záchranka príde neskoro, lebo v inej časti mesta sa stala obrovská havária. Zomiera a nik mu nepomôže, hoci všetci majú povinné vodičské kurzy prvej pomoci. Asfalt je od krvi.

Kata akurát venčí Lapu, ktorý zaschýnajúcu krv začne olizovať.

- Slečna, odveďte si toho psa, preboha.

Po príchode záchranky si ho aj odvedie, srdce jej bije rýchlejšie. Kata zavolá Gabe. Gaba reve do telefónu, nemôže sa nadýchnuť a zároveň si z mobilu volá záchranku. Aby jej dačo pichli. Na upokojenie.

Všetky sanitky sú na mieste Norovej smrti a autonehody na druhom konci mesta.

Zitka, hašlerky a ja

V kaplnke bolo plno. Učupila som sa na posledné voľné miesto celkom v rohu. Chrbát mi pohladkal studený kameň. Modlil sa ruženec. Drevené guľôčky mizli medzi prstami jedna za druhou. Druhý desiatok. Čudovala som sa, prečo majú všetky babky rovnaké topánky. Malé čierne s okrúhrou špicou, ťukajú opätôčkami po studenej dlažbe...Otče náš...ťuk...

Do kostola chodím odvtedy, ako si pamätám. Teda od vždy. Od prvého Adventu. Sedávali sme v prvej lavici. My malí. Omša bývala dlhá. Kľuk na jedno kolienko a teraz druhé. Vydržať na jednej nohe celé Verím v Boha. Na oltári už čakali dve postavičky – Jozef a Mária. V rukách sme žmolili lístoček, ktorí sme dostali na začiatku. Farár na konci povedal číslo a šťastní výherca si odniesol domov jednu z drevených sošiek. „Do riti...“ zašepkal malý Juro vedľa mňa. Zase nič...

Dvakrát som vyhrala Jozefa a raz Máriu. Jozefovi mama urobila korunku z vianočnej ozdoby a Mária dostala hviezdičky na plášť. Fotila som sa s nimi ostošesť. Modlili sme sa v nočných košeliach a celú noc mi na poličke horela sviečky. Nespala som, lebo som sa bála, že zhorím. Na druhý deň som ich vyštafírovaných schovala do škatuľky a predala štafetu ďalej. Zaujímalo ma, kedy vlastne stihnú urobiť malého Ježiška, keď stále spávajú po iných domoch a oddelene. A predsa sa o polnoci na Vianoce narodil.

Raz som vyhrala aj písťalu z organu. Mali sme hádať, koľko sa v starom organe nachádza. Keďže oco ho bol čistiť, vedel to presne. S písťalou som lietala po celom dome a vyhrávala najznámejšie koledy...Búvaj dieťa krásne...písk...uložené v jasle...písk. Potom ju mama schovala. Až tak, že sa nikdy nenašla.

Vždy pred Vianocami sa v prednej časti kostola postavil Betlehem. Nie taký obyčajný, ale ozajstný. Vypchané zvieratká, postavy troch kráľov a malý Ježiško v jasličkách. Vedel aj plakať. Miesto v prvej rade chytili len šikovní. Potom mohli do jazierka počas kázne hádzať drobné. Alebo dať do košíka peniaze anjelikovi, ktorý rozkýval hlavu. Ale ak ste hodili menej ako päť korún, tak ani nemykol. Prst na ústa a ide sa na krížik. Kto nemal prst na ústach dostal oplátku. Ale to bolo len pre takých, čo mali hriechy. To vrela babka.

Farár odriekal v kaplnke záverečné modlitby. Smial sa na rýchlo pozbieraných miništrantoch, ktorí nevedeli či sa skôr nalieva víno alebo voda. Rozdal božie tielka a sfúkol sviece.

Idte v mene Božom...Bohu vdďaka. Mince skáču do drevenej pokladničky a my vychádzame von. Voňajú babkovské zástery, natupírované vlasy, svätená voda a silno ružové rúže na vráskavých perách.

Všimla som si ju až teraz. Zitka. V kosoštvorcových podkolenkách a modrých šatách smerovala k nám. Hneď začala plakať. Vždy to robí. Vraj od radosti. Zitka je babkina sestra. Kedysi k nám chodievala. Už nechodí. V jednom vrecku gumové cukríky, v druhom dvadsaťkorunáčka. Tisne mi do dlane zelený poklad. Minúť papierovku nemôžem. Je pre šťastie a krajnú núdzu. Často ma zachránila pred cestou pešo alebo škvŕkajúcim bruchom. Po prechode na euro som menila nielen menu, ale aj peňaženku. V tej starej som v tajnej priehradke našla aj Zitkinu dvacku.

Zitkin dom stojí hneď vedľa kaplnky. Nezamyká, preto je vždy otvorené. Vojdete dnu a nikoho nemôže nájsť. Po dvore behá kólia a na gauči sa vyvaľuje šedý kocúr. So záujmom na mňa pozerá, ale stále sa venuje špinavej labke. Kričím. Nič. Kričím. Nikde nikoho. Asi po desiatich minútach, keď pendlujem medzi verandou a kuchyňou, ju zbadám. Bola v obchode. Očka sieťky sú plné prekvapení.

Teší sa môjmu príchodu a tlačí mi do rúk hašlerky. Nemám ich rada, ale beriem za plnú hrst. Ťahá ma späť do vnútra a chystá čaj. Do malých šáločiek.

Majú také malé ušká, že sa nedajú chytiť dvom prstami. Alica v krajine zázrakov. Na starej peci vrie voda. V čaji plávajú zrníčka z citróna a je veľmi kyslý. Uchlipkávam a vraštim pery.

Občas ma nazve iným menom, pýta sa na babku a hľadá dvadsaťkorunáčku. Klebetíme o všetkom možnom. Stále niečo nosí na kvietkovaný obrus. Včera piekla buchty, dnes zemiakové placky. Sú horké od platne starej piecky, ale lepšie som v živote nejedla. Kocúr vyskočil na stôl, hľadá niečo pod zub. Hádzem mu na zem kúsok placky, spokojne si prežúva.

Domček je malý, voňavý. Všetko je uložené v čarovnej škatuľke. Na stene nálepky zo žuvačiek Pedro, vyšitý obrázok s nápisom, na ktorý si neviem spomenúť a šijací stroj. Isté veci zostanú navždy a nikdy nezmiznú. Tak to je aj so Zitkou a jej domčekom. Budú tu navždy. Vždy sa bude dať prekročiť prah, vojsť do kuchyne a nadýchnuť sa spomienok. Viem to. Bude navždy piecť buchty a šuštíať papierikmi z hašleriek....ešte raz sa otočím. Starý kocúr so špinavou labkou zamraučal do ticha...

Pomaly sa zmráka a začína pofukovať nepríjemný vietor. Nadvihuje kabáty a strapatí vlasy. V kaplnke zhaslo posledné svetlo. Je čas rozlúčiť sa. Zitka sa zase rozplače a praje nám všetko dobré. Na kosoštvorcových podkolenkách zbadám malú dierku. Postupne bude väčšia a väčšia, až sa v nej podkolenky celkom stratia...Moja babka jej ešte zakričí, aby pozdravovala muža, Róberta. Škoda, že ten od nás a hlavne od Zitky odišiel už takmer pred rokom...

Začína poletovať sneh. V oknách strážcov ulíc sa ligocú vianočné ozdoby. Vločky sa topia na nosoch a my zrýchlime krok. Len výdychy poznané v oblakoch pary prezrádzajú naše horúce srdcia.

Chiaroscuro

Slnko pieklo do okien osem dní v kuse, až sa celý byt dochrumkava upražil a omietka zo stien začala radostne odskakovať.

„Nepíše!“ skonštatoval Marcel, no v tej rezignácii bolo predsa len niečo viac, snáď neutíchajúca túžba.

Nepíše. Keď nepíše, nech aspoň kvapká, lenže nepíše a k tomu ešte pripeká. Odkedy mu sľúbila, že pošle pár slov, každý deň prekutre svoje hladné schránky lačné po vetách, prekutre plechovú, aj plastovú, pre istotu skontroluje aj susedove, aby predišiel omylom pošty, no neprichádza ani slovo. Ak to tak zostane ešte pár dní, začne pochybovať o vlastnej adrese, možno aj sám o sebe.

KTO SI A KDE BÝVAŠ?

Buchli vchodové dvere a Marcel okamžite zbehol, zletel šesť poschodí k schránkam, aby zistil, že toto poštár nebol. Vzápätí vyletel naspäť a rozžhvil počítač, aby zistil, že má zrejme skutočne zlú adresu, pretože mu okrem nej, okrem Mariany nepíše ani nikto iný. Vtom sa už pozerá na hodinky a znova letí na prízemie, pretože poštár tu už určite musel byť. A bol. Nechal účet za telefón, pozdrav z elektrárni, pozvánku na romantickú večeru v Hoteli Cestár. Bol to celkom iný hotel, v ktorom spoznal Marianu. Poeticky by sa mohol nazvať Pod smrekmi, prozaicky jednoducho les.

Na celom svete v ten deň pršalo, no v lese sa Marcel cítil sucho a bezpečne. Odchádzal zo svojej chaty krížom pomedzi smrekov, aby si ešte trochu predĺžil cestu a skrátil čakanie na bratislavský spoj. Zdalo sa mu, že stromy sú jedinými zdrojmi svetla, taká zvláštna, čarovná bola v húšťaťave atmosféra. Boli ako slabučké plynové lampičky.

Keď v diaľke počul zapriať prvý motor vedel, že asfalt sa už neodvratne priblížil. Podhodil si batoh a vykročil. Rezko. Mohol si aj spievať. Možno si aj spieval.

V diaľke, medzi striebornými kmeňmi zažiarilo červené auto a vedľa neho rovnako neomylné červená ženská postava. Ich spoločná červeň ostro vychádzala z tmy, akoby sa prerezávala cez čierne plátno. Keď sa priblížil, mohol si ženu obzrieť lepšie. Bola mohutná, či skôr svalnatá. Nemohol povedať, že je tučná, no čosi v nej bolo skutočne obrovské.

„Mladý pán! Mladý pán!“ zaúpela, keď prešiel okolo nej rozhodnutý nenadväzovať nové kontakty.

„Stalo sa niečo?“

„Benzín!“ skríkla a oprela sa o kapotu, zahrála pokus o omdlenie – medzi nami – zle a ešte horšie. Usmial sa. Z pamäti mu vyplávala veselá správa, ktorú prečítal ráno v novinách. *Po zlacnení benzínu sa očakáva skoré zdraženie pohonných látok.*

„Poslala som muža na benzínku. Ale už je preč dve hodiny.“

„Pumpa je dole v dedine.“ ukázal prstom smerom, ktorým sa sám vybral.

„On išiel tam!“ vykrútila svoj mäsitý prstek presne opačne.

„Mohli by ste mi pomôcť? Tu... Pár metrov potlačíme do kopca. Do dediny zbehnem aj bez benzínu. Natankujem a pôjdem ho hľadať.“

Marcel musel na tento návrh prikývnuť. Nechcel, aby ho tetuška pokladala za chuja, aby si ho tak zapamätala.

Predstavila sa – Mariana Kapustová.

KTO SI A ODKIAĽ PRICHÁDZAŠ?

Marcel Lehuta, Bratislava II.

„Tak tlačte! Tak tlač!“ Korpulentná pani Mariana zasadla za volant, pretože auto si nezakrúti len tak samé, ako si zmyslí a tých pár metrov do strmého kopca boli Marcelovým životným výkonom. Vypľul dušu. Vypľul aj slinu, ktorú mu vietor sfúkol na rukáv.

Kopec sa prevážil na druhú stranu a červené autíčko s otvorenými dverami sa začalo postupne zmenšovať. Marcel si výdatne oddýchol pod posledným smrekom a začal zostupovať do dediny zvanej Naháč, odkiaľ mu odchádzal priamy spoj k domovu. Skutočný význam pomenovania tejto obce mal ešte len spoznať.

Na začiatku Naháča pod hrdzavou strieškou čerpacej staničky uvidel svoju starú známu. Maturovala nad otvorenou nádržou a obkrútená tou gumenou benzínovou anakondou pripomínala obrázok z Malého princa.

Marcel si utrel slinu z rukáva a podišiel k nej. Bez slova ju odmotal a uprel na ňu svoje belasé oči.

REBEL BEZ PRÍČINY.

„Za koľko?“ spýtal sa zámerne o oktávu nižšie položeným hlasom.

„Tak... Za päť štyridsať.“

Hadica zachrchlala a napustila do benzínovej púšte trochu životodarnej ropnej látky. Nastalo trápne ticho. Z Marcela už viac nebol James Dean – zmeškal posledný autobus. Videl ešte jeho biedne hrdzavé teličko miznúť za zákrutou.

„Neboj sa, Marcelko. My ideme do Bratislavy. Nájdeme Karolka a všetko bude v poriadku.“

Marcel filmovým krokom obišiel hrdzavú Fiatku, akoby hodnotil, či je ešte vôbec v jej silách prejsť čosi vyše šesťdesiat kilometrov. Pri ešpézetke NZ pochybovačne zaklipkal očami.

„Do Bratislavy?“

Ružolíca prikývla a už ho súkala do auta, auto nasúkala na cestu, zarezalo sa spolu s ňou do slnečnicového poľa.

Marcel celkom presne nevedel, čo si má o tom všetkom myslieť, no jedno mu bolo predsa len jasné. Kvôli tejto žene do nitky zmokol a zmeškal posledný spoj. Nemusí mať preto výčitky svedomia, že ho aj s údajným Kapustom odvezú do rodnej Bratislavy.

Mariana Kapustová upierala vytreštené oči na mokrú asfaltku a kmitala zreničkami zľava doprava ako na tenisovom zápase. Auto sa vyšplhalo až na vrchol kopčeka, zmizlo v lese a jeho neomylná kormidelníčka zahla ku krajnici. Motor si kýchol. A zhasol.

„Stalo sa niečo?“ spýtal sa Marcel.

Po chvíli ťažkého ticha Mariana pohladila lesklú riadiacu páku.

„Vieš, ja nemám manžela. Vymyslela som si ho, pretože som sa bála, že ma znásilníš.“

„Nezvyknem sa venovať takýmto koničkom.“ sucho odpovedal Marcel.

„Aj tak. Vieš, aký je svet zlý. Ľudia sú zlí. Každú chvíľu niekoho prebodnú kdesi v lese.“

Zošerilo sa a auto ďalej stálo. Slnko zabarikádované za vrstvou kumulov a kumulonimbov sa už ani nesnažilo osvecovať práve pripravovaný výjav. Bol bleskurýchly. Mariana sa lačne zahryzla do Marcelovho ucha a jazykom obkreslila celého zakrúteného slimáka, ktorým ho v tých partiách obdarila príroda. Napadlo mu – ušný maz. To už však bol bez košele a vzápätí aj bez nohavíc. Naháč. Naháč v lese nad Naháčom. Ešte ani dnes si nedokáže vysvetliť, ako sa tej nežnej veľrybe podarilo tak rýchlo zbaviť jeho telo zbytočných vrstiev.

Mariana Kapustová vytiahla svoje dva najväčšie tromfy, sklopila sedadlá a ako tá najskúsenejšia krasojazdkyňa bez váhania osedlala posledný úd prejavujúci chuť do života na tele paralyzovaného Marcela. Splynuli. Mariana a Marcel. Mar a Mar, zmar a cmar.

KTO SI? ŽIJEŠ SÁM?

To však už zaváňalo záväzkami a Marcel si chcel dopriať čas na rozmyslenie. Verte, alebo nie – ak v ten deň nebol v siedmom nebi, tak doňho určite minimálne nakukol. Tešil sa ako malý chlapec, vytryskol radosťou. Po chvíli sa všetko vrátilo na svoje miesta. Aj Marcel sa s námahou poobliekal, nechal si utrieť z viečka stopy rúžu.

Mariana obrátila auto a zastavila presne na tom istom mieste, kde prebehol prvý kontakt dvoch čerstvých milencov. Marcel hľadel z kopca do dediny Naháča a z tváre mu nie a nie zmiznúť prihlúply blažený úsmev. Ani na okamih mu nenapadlo požiadať o pokračovanie sľúbenej cesty.

Po chvíli sa v spätnom zrkadle zjavil maličký plešatý mužiček. V ruke niesol vojensky zelený plechový kanister. Marcel zneistel, keď zbadal tú malú pohybujúcu sa olejomaľbu po svojej pravej ruke. Zhrbený muž vychádzajúci zo šera lesa kríval na ľavú nohu a postupne sa zväčšoval.

Pani Mariana si so samozrejmosťou pretrela pery sýtočerveným rúžom, vystúpila a vyšla mužovi v ústrety. Zvíтали sa ako dvaja najzamilovanejší z najzamilovanejších. Marcel počul ich vzrušený rozhovor prerušovaný klokotaním benzínu, v spätnom zrkadle videl bozky. Mariana sa posadila na zadné sedadlo a kým stihol plešatý muž obísť auto a nastúpiť na miesto šoféra, láskavo zasyčala čosi, čo znelo ako pssst.

Muž sa zvalil na sedadlo a zhlboka vydýchol. Voda z neho kvapkala ako z deravej ríne. „Kapusta.“ povedal skromne s rukou natrčenou k Marcelovi a po chvíli už auto uháňalo do nedočkavej diaľky. Kapusta vôbec nebol taký skúpy na slovo ako by sa na prvý pohľad mohlo zdať. Marcel však zo šialenej kadencie jeho slov počul len každé druhé a pre istotu nehovoril nič. Báł sa, že mu z úst samo od seba vyklzne čosi o tom, že milá Mariana Kapustová ho práve v lese sprznila a nebyť jeho, Kapustu, možno by sa do nej ešte dnes zamiloval. Dostal vizitku. Keď ju Kapusta hľadal, spustil ruky z volantu a auto si chvíľu šoférovalo samé. Na malej bielej kartičke stálo len: KAROL KAPUSTA : KÚPA – PREDAJ a nech ju Marcel obracal ako chcel, nič viac sa nedočítal. Obdržal však kompletný výklad o veľkom kapustovskom bratislavskom sne, ktorý sa práve začína. Sú v ňom vraj milióny, možno miliardy, musí mu len povedať, kde v riti je tá Františkánska ulica. Samozrejme, nebolo ťažké ju nájsť – stálo ich to len ďalšie dve povinné zastávky na rôznych čerpacích stanicích.

„Tu to máte. Sto metrov doprava. Ja už radšej vystúpim.“ hlesol Marcel do tmy.

„Ale tu nemôžem zastaviť!“

„Môžete! Môžete!“

Kapustovské auto, hrdzavá rakva z talianskeho Turína, nakoniec zastavilo. Marcel chcel otvoriť dvere, no nepodarilo sa mu s nimi pohnúť ani o centimeter. Na pomoc prišiel Kapusta. Vystúpil a kopancami a prosením a päšťami sa snažil donútiť dvere k otvoreniu. Vtedy sa to stalo. Mariana, mladá pani, oslnivý zjav sa nahla k Marcelovmu uchu, ktoré len prednedávnom dočista vyumývala a sľúbila mu.

NAPÍŠEM. POŠLEM PÁR SLOV.

Marcel jej ešte stihol vyryť z druhej strany Kapustovej vizitky nepíšucim perom adresy svojich dvoch schránok a vzápätí už stál na chodníku s čerstvými horúcimi spomienkami v celom tele.

Kapusta ho priateľsky potľapkal po ramene a s grációznym gestom mu vložil do ruky pokrčenú desaťeurovú bankovku. Nemal ani kedy protestovať. Fiat zachrchlal a stratil sa v premávke.

Odvtedy Marcel čaká. Vyvoláva si v mysli spomienky na interiér starej zafajčenej rakvičky, vybavuje si pichľavé potľahy, ktoré ho celý čas omínali na holom zadku.

AŽ PRIŠIEL TEN DEŇ A TEN DEŇ JE DNES!

V Marcelovej schránke ležala biela obálka bez akejkoľvek adresy, dokorán otvorená, dokonale tuctová. Ukrývala malý zažltnutý lístoček. Zo všetkých strán otrhaný. S machuľou hneď v úvode a s roztraseným rukopisom na celej nepatrnej ploche.

Znel:

Milý chlapec z lesa. Môj neplodný manžel ma priviedol do druhého stavu. Nie je to zázrak? Bude to syn a bude sa volať Karol!

Marcel vložil list naspäť do obálky a bezmyšlienkovite ju zalepil. Voňala smrekovým ihličím.

Tana
(úryvok)

Zbierala som farebné kamienky na brehu potoka, mali výnimočné odtiene hnedej farby a na slnku sa ligotali. Zurčiaci žblnkot vody prerušil jačavý krik. Rozliehal sa po prúde, inštinktívne som šla naboso za ním.

„Nerob paniku, nejač, upokoj sa,“ tíšila som ju. Plakala, krv jej striekala z rany na chodidle, ktorú som jej pritláčala lemom vrchnej blúzky, čo som si vyzliekla. Tvorili sa na nej krvavé mapy.

„Pod', pôjdeme za starkým. Ošetrí ti to, alebo ja ti pomôžem. Bude to dobré.“ Ufňukane na mňa pozrela:

„Nemôžem, bolí to! Odnies ma.“ Z prosebných očiek sa je prúdom liali slzy, asi ju to naozaj veľmi bolelo. Vyzeralo to, že rana nie je hlboká, skôr len škrabnutie. Revala tak, že som prinajmenšom myslela, že umiera.

Bola drobná, ľahučko som ju nadvihla. Chodidlo si skrútila, nazízala sa uszlencami a nohu mala centimeter pred tvárou. Nikdy som nepochopila ako môže byť taká ohybná a mrštná ako malá opica. Drobná a zraniteľná.

Obalila si ho do mojej blúzky a cez ňu si zranenie fúkala. Bolo to k popukaniu smiešne, ale tvárila som sa vážne. Bola ľahučká, keď som šla po vodu, musela som vyvinúť tri krát viac námahy. Blížili sme sa k chatrči.

„Starý otec, nesiem Tanu. Stúpila v potoku na ostrý kameň, má poranenú nôžku,“ volala som na neho zďaleka.

Nič nepovedal, iba si šiel umyť ruky a usadil sa na kraji obrovského stola. Dlhú som nechápala prečo máme taký veľký stôl, veď sme len dvaja. Všetci od nás bočia, nikto k nám dobrovoľne nechodí. Jednej opršanej noci, keď som špehovala starého otca, som to pochopila. Sprvu som si myslela, že je to ďalšia operácia, ale muž bol mŕtvy, už keď ho k nám priniesli.

Tanu som opatrne zložila a on sa jej unavene spýtal:

„Čo si vyvádza?“ Namiesto odpovede spustila:

„Však nezomriem? Som ešte veľmi malá na to, aby som zomrela. Sači sľúb mi, že ak zomriem, pochováš ma pod mangovým stromom. Určite mi tá noha odumrie, bude mi pomaly hniť a mäso mi bude odpadávať od kosti, až kým nezomriem. Vieš čo, nie rozmyslela som si to, hod' ma do mora, nie radšej ma zhod' z útesu, bude to trojaká očista. Vieš, čo? Nie, daj ma spáliť, vieš dáš ma na loď, tú zapáliš a potom ma pustíš po prúde napospas osudu...“

Ani si nevšimla, že jej starý otec medzitým ošetril a obviazal nohu. Iba rozjímal nad vlastnou smrťou a spôsobom pohrebu. Mala priveľmi bujnú fantáziu, v našej dedine bol zvyk telo jednoducho zakopať a na hrob naukladať kamene. Predtým sa vykonávala rituálna očista.

Zostala sedieť na stole a stále o tom hovorila, aj potom ako sme so starým otcom vyšli na dvor nakrmiť zvieratá. Keď sme sa vrátili, spala schúlená na kraji stola ako malé mača.

„Máš s ňou veľkú trepezlivosť Sači. Pre to jej podrezané jazyčisko sa s ňou deti nechcú priateľiť. Dokáže si navymýšľať také sprostosti, na neuverenie.“

„Vieš starý otec, mne sa tá malá páči, pripomína mi mňa, keď som bola decko, tiež sa so mnou nikto nechcel hrať, ale ja som bola podivín z iného dôvodu. A popravde myslím, že ona má byť mojou nasledovníčkou.“

„Sači, odkedy si bola malá som vedel, že si výnimočné stvorenie, nikdy viac nechcem z tvojich úst počuť, že si podivín. Máš dar, a to, že ostatní to chápu ako hrozbu, je ich problém, nie tvoj. Vybral som si ťa, si predurčená. Raz si aj ty budeš musieť vybrať, tak ako my všetci doteraz. Možno je to Tana.“

Objala som ho. Jeho náručie, bolo to najbezpečnejšie miesto v celom vesmíre. Tana sa pomrvila, zívla, preťahovala sa ako mačka, jej telo vydávalo podivné praskajúce zvuky. Spala sotva hodinu. Zostala ležať natiahnutá na stole, pozerala do stropu a zhlásila:

„Škoda, nezomrela som. Starý otec? Aké je to keď zomrieš?“

Striaslo ma od strachu ako tam ležala. Predstavovala som si ako starý otec pitve to jej malé mŕtve opičie teličko. Nepriznala som mu, že o tom viem. Vlastne je to jediné tajomstvo, ktoré pred ním mám. Ťažilo ma.

„Tana, nezomrela si, lebo si nesmrteľná! Ty si to nevedela?“ povedal žartovne. Vypúlila na neho oči:

„Vieš, že som si to aj myslela? Starý otec? Prečo ťa všetci volajú Starý otec? Ako sa vlastne voláš? Pýtala som sa všetkých, nikto mi to nevedel povedať.“ Vedeli sme, že klame, nikoho sa nespytovala. Ale v podstate mala pravdu, iba zopár ľudí vedelo, že môj starý otec sa volá Sitka. Bol upratovač tiel, pochovávač, alebo hrobár a zároveň liečil. Tvrdil, že musí, aby bola rovnováha medzi životom a smrťou. Bol k tomu predurčený. Každý pochovávač mal povinnosť nájsť si následníka a Sitka si vybral mňa. Všetci ho volali Starý otec, nikdy nikoho ani nenapadlo volať ho inak. Nebol môj otec, ani starý otec a ani nijaký príbuzný, rodičia ma jednoducho odstúpili pochovávačovi, nemali na výber.

Pre seba som si húpala: „Čo všetko sa tej malej potvorke preháňa hlavou?“ Mňa sa cestou spytovala, ako dokážem prinútiť ľudí, aby rozprávali zo spánku. Vraj ma raz videla. Zahovorila som to. Je pravda, že to dokážem, mám silné oči a ešte silnejšieho ducha, tak to vravieva starý otec. Už som to skúšala aj na neho, ale nepodarilo sa mi ho ovládnuť a zhypnotizovať. Stále som nepochopila, ako mám tento dar používať.

Zatváril sa vážne a odpovedal jej: „Milá moja Tana a preto ti ani nepoviem svoje meno, lebo by si to vykvákala celej dedine a tvoje klebety by sa dostali až za rieku a potom aj za more a nakoniec by to vedel celý šíri svet aj vesmír.“ Malá sa chichúňala, ako keď zvonia zvončeky, alebo hrkajú hrkálky. Starý otec jej už veľa krát navrhol, aby zostala bývať s nami nastálo. Nechcela.

Vraj raz niekto cudzí prechádzal našou dedinou a nechal ju tu. Aspoň tak to každý vravel. Staráme sa o ňu v dedine všetci. Podľa nálady si vyberá u koho bude práve bývať. Nikto ju nikdy nehľadá, každý vie, že ak sa neukáže, je u niekoho iného. Musí byť hrozné nikam nepatriť. Vie o všetkom, čo sa v dedine šuchne, klebetnica malá.

Pohladil ju po vlásokoch a prikázal mi: „Umy túto malú divožienku, pripravím večeru.“ Ani sa jej nespýtal, či chce ostať a ona neprotestovala. Starému otcovi nikto neodporoval.

Zamierili sme s Tanou k jazierku. Bolo kúsok za našou chatrčou. Povyzliekala sa a už sa bláznila vo vode, zabudnúc pri tom na boľavú nohu. Opatrne som šla za ňou.

„Prečo sa nevyzlečieš? Mňa sa nemusíš hanbiť, videla som už ako vyzerajú nahé dievčatá.“

„Lebo mi je zima Tana a bojím sa, aby som neprechladla.“ Klamala som. V skutočnosti som nechcela, aby videla moje tetovanie. Čierneho draka, ktorý sa mi tiahol chrbtom od ramien až po zadok. Objímal červené žiariace slnko. Nechcela som, aby to každý v dedine vedel.

Navečerali sme sa, starý otec pripravil sladké zemiaky a rybu. Bol skvelý kuchár. Jeho snaha prinútiť ma variť stroskotala, vzdal to a varil sám. Doberal si ma, že keď raz zomrie, ja zahyniem od hladu týždeň po jeho smrti.

Tana bola podozrivo ticho, sledovala nás ako ostražitá šelma, tvárila sa že odpočíva, ale sledovala každý náš pohyb a počúvala každé naše ledva počuteľné šepkavé slovo.

„Sači, je čas. O chvíľu ho prinesú, mala by si Tanu odvieť spať. Viem, že nespí potvora malá.“ Šepkal.

„Starký pokojne ju tu nechaj, možno sa potom prestanú šíriť po dedine klebety, ak uvidí, čo sa tu bude diať.“

„Viem, že ťa to trápi, ale uvedom si, že je to dieťa a ty jej predsa nechceš ublížiť, mohla by mať potom zlé sny. Môže to celé zle pochopiť.“

„Dobre, odvediem ju.“ Našťastie, nestihla som to.

Zavrzgali dvere a vošli dnu. Zahalení, očividne sa báli, na rukách jedna zo zahalených postáv krčkovito objímala dieťa v bolestivých mukách.

„Pomôžte!“ Úpenlivo sa rozplakala útla postava. „Iste matka,“ pomyslela som si a mlčky prikývla.

„Pod', máme málo času, priprav sa!“ Povedal starký a rýchlo rozbaľoval dieťa. Ukrutne plakalo, hrdelne, ako niekto kto volá o pomoc. Trhalo mi to srdce. Hodila som očkom po malej Tane, na ktorú starký zabudol a perami som naznačila: „Bude v poriadku,“ a už som jej nevenovala nijakú pozornosť. Pripravovala som všetko automaticky, bez príkazov. Dala som nahriať naostrené kamene a nôž. Starký zatiaľ kontroloval chlapca, skúsenými pohybmi mu nahmatával hrču v slabinách. Presne som vedela, čo bude nasledovať, všetko o vyrezaní takejto hrči ma už dávno naučil, skúsenými pohybmi som mu pripravovala rozhorúčené nástroje. On zatiaľ dával chlapčat'u, vypiť omamujúci odvar z Dračích slz. Tvrdil, že taká zdurenina vzniká ak chlapci priveľa plačú, zvláštne u dievčat som nikdy podobný problém nevidela.

„Chcem, aby si to dnes urobila ty.“ Povedal mi to hlasom, ktorý nepripúšťal námietky. Prikývla som, vedela som, že raz to príde. Tak prečo nie teraz?

Keď dieťa utíchlo, vzala som si nôž a viedla istý rez. Kameňmi som si obložila ranu, aby krvácala, čo najmenej. Starký ma pozoroval. Vedela som, že ak urobím chybu dieťa vykrváca, rozkazovala som si zostať pokojná.

V pozadí som počula Tanu ako fňuká a zdalo sa mi, že matka stratila vedomie. Splynula som s čepeľou noža, moja ruka a ona boli jedno. Počínala som si sebaisto a nenechala sa ničím rozptyľovať. O pár minút som odhodila do ohňa zhluk krvavého tkaniva a začala som šiť ranu. Starký podľa rituálu hodil do ohňa aj bylinky a vyriekol nejakú modlitbu. Nemalo to žiadny zmysel, odriekať formulky, či hádzať do ohňa bylinky. Už sme sa o tom rozprávali, chcel len zachovávať tradície predkov. Ľuďom to naháňalo strach, preto som chcela, aby od toho upustil.

Šila som sebaisto. Robila som to už niekoľký krát. Starký ma medzi tým, ako utešoval matku, sledoval, ale nezasahoval do mojej práce. Otca poslal von hneď na začiatku. Vedela som, že ak to chlapec neprežije, vystavujem sa smrti z pomsty a otec chlapca ma zlynčuje. Iróniou bolo, že ak by sme sa nepokúsili zachrániť ho, zomrel by aj tak.

Na zošitú ranu som priložila v látke, ktorú som predhriala v peci, zmes bylín. Skončila som. Tana stála vedľa mňa, v očiach mala strach. Držala za ruku chlapca. Zvláštne sa na mňa pozerala, mala naozaj prenikavý pohľad. Tušila som, že odíde s nimi dávať na chlapca pozor a zostane tam, buď pokým nezomrie, alebo kým sa nevyzdravie.

„Už odišli?“ Utierala som zakrvavený stôl. Zvláštne poobede tam starký ošetroval Tane nohu a večer som ja rezala dieťa. Krv... mala som ju za nechtami.

„Aj s Tanou, držala sa toho malého ako kliešť. Pár dní odtiaľ neodíde, kým nebude chlapča v poriadku.“

„Ako vieš, že bude v poriadku? Čo, keď zomrie?“ Hlas sa mi triasol a pláchala som utierku v nádobe s krvavo červenou vodou.

„Nezomrie, sám by som to neurobil lepšie. Chod' spať, doupratujem to. Ráno sa porozprávame.“

Poslúchla som. Nemotorne som sa došuchtala do postele a pár minút civela na pavúka v rohu miestnosti. Zaspala som.

Od toho večera prešlo niekoľko týždňov. Malá Tana prikvitla s novinkami, ktoré ma veľmi potešili. Chlapec to prežil, je v poriadku. Vravela o tom, ako sa modlila k Bohom za jeho uzdravenie. Tárajka malá. Bohovia s tým nemajú nič spoločné.

Bermudské ostružiny

Písal sa rok 1974.

Kde? V kalendári, v mojom rodnom liste...

Bolo to presne 4.6.1974 keď som sa nenarodila...

...nenarodila ako vysoká modrooká blondína.

S kariérou modelky som sa teda rozlúčila hneď na začiatku (alebo inak povedané, ukončila som ju priamo pri pupku) ...

...dve Sklenaříkové by sa do tehotného brucha asi aj tak nezmestili...(pozn. mám dvojča).

Čo sa týka farby očí a vlasov – čiernobiele fotografie dokumentujú aký-taký svetlý odtieň, revolúcia farieb vo fotografickom priemysle ma však definitívne zaradila k hnedookým brunetám.

Definitívne ako definitívne - vždy sa môžem prefarbiť, nasadiť si modrooké šošovky, a aby bola ilúzia dokonalá, obuť si ešte nejaké porno-štekle...

K čomu to všetko?

Aby bol život ľahší, vyšší, belasý ...a mohla som hlásiť správy o počasí!

„Dnes sa obloha vyjasní, slnečné lúče vám poštekli srdce a objímať vás bude vánok s príchťou ostružín nazbieraných počas letných večerov držiač sa za ruky v trojici, či vlastne v dvojici, prepáčte...to sa len niečo mihlo v zákulisí...“

Zase klame!

Kto? Ilkova neter z piateho kolena, volajú ju rosnička.

Ako vieš, že nehovorí pravdu?

Slečna totižto evidentne používa šampón s prírodnými výťažkami peroxidu vodíka a nad mojou hlavou už nejaký ten mesiac prší, v srdci mi zamrzajú slzy a tie maliny...

Zhnili...

....

Ona ľúbi jeho, on ľúbi ju...

A ja...ja ľúbim oboch!

Ju - ako pokrvnú sestru a

Jeho - ako brata bez dokázateľného príbuzenstva, čiže trochu viac ako by som mala.

Do prdele zase som si nepreštudovala ten manuál na vzťahy...

Čo teraz? Otváram geometriu, časť trojuholníky.

Tri slamky, ťahám za najkratšiu. Zvyšne dve ... hľadajú si do očí.

Tie svoje potichu zatváram, premýšľam...

Zadaná úloha: Trojuholník s priezviskom rovnoramenný.

Matematika je veda exaktná, tj. plus, mínus, rovná sa!

$X(\text{ona}) + Y(\text{on}) - Z(\text{ja}) = (\text{od})\text{mocnina priateľstva}$.

Výsledok?

Šťastní sú v éteri a tí druhí (resp.tretí) zhadzujú opony.

„Neboj sa, raz sa určite aj u Teba vyjasní“ – presviedča ma vnútorný meteohlas.

A keby aj nie, keby mi malo nad hlavou pršať celý život...

....gumáky sú teraz “in“ a aj “námornická“ je v móde...

Rozprestriem plachty, zadávam kurz - smer najbližší rybník!

Našpúlím pery, už sa blíži...
Žabiak môj zelený.

A na pozadí dúhy, žili spolu šťastne. Vo svojom bermudskom trojuholníku, každý večer o siedmej zasadli pred telku a sledovali blond'avé počasie.

Hnedovlasý dodatok:

Keby som bola básnik, prípadne filozof zamýšľajúci sa nad ľudstvom a rozbúchaným srdcom, položila by som si otázku, či jestvuje čistá láska medzi mužom a ženou...??

Bez váhania odpovedám NIE.

Postava romantika optimistu sa ihneď vzpriamila a protestuje:

„Samozrejme, že existuje!“

Jeho dôkazy sú však irelevantné (teplota sa stupňuje).

Nesmieme totižto zabúdať (a ono sa to dosť často stáva pri nejakom tom sobotnom promile...),

že náš 3D priestor má aj štvrtý rozmer – ČAS.

Obhliadnuc sa teda v časopriestore, vždy tu boli, sú a budú...

... letmé dotyky, kradmé pohľady, myšlienky typu „čo keby“...

Na čom sa ale možno všetci definitívne zhodneme je, že mužsko-ženské vzťahy sú komplikované, ako tie matematické operácie. Veľa ľudí nemá rado matematiku, no i napriek tejto číselnej antipatii, sme jej aktívnou súčasťou – každý žijeme v nejakom tom svojom trojuholníku (pravouhlý, ostrouhlý, tupouhlý...zamlčaný i ten dvakrát podčiarknutý).

Myslím, že je to takto dobre.

Veď na konci nás aj tak čaká rovná čiara...osamelá priamka...

Hor sa teda na dovolenku!

Destinácia: ŽIVOT.

Uhlomer do príručnej tašky a hnilé maliny do pálenky!

Za mramorovou stenou

Telefón drnčí. Kamil ho majstrovsky ignoruje. Leží na posteli s rukami založenými za hlavou. Drieme. Načo dvíhať vreštiace telefóny? Nech sa dvihnú samy. Možno volá mama, kamoš. Možno šéf. Niečo dôležité, pretože stále drnčí a drnčí. Po dvoch minútach stíchnu.

Nie je dôležité dvíhať pevné linky. Nezáleží na tom, či sa ráno naješ. Nič nie je podstatné. Šéf, kamarát či mama Kamila vyhrešia. Ich hnev je ako vietor – zafúka, a odvanie preč. Najviac soptiť bude matka, pretože miluje svojho syna.

Problém Kamila Trapáka je hrozný a šialene jednoduchý. Nepozná lásku. Po večeroch sa stretáva s peknými ženami. Randí, no iskry neiskria. Tridsaťštyri ročný muž, ktorý sa túla svetom bez lásky. Sám ako líška na púšti. Denne prosí Boha, aby mu zoslal ženu, do ktorej sa bezhlavo zaľúbi.

Aj dnes sa Kamil zberá do kostola. Zaujme miesto na chóre, odkiaľ má výhľad na celý chrám. Zopne ruky a prednáša modlitbu.

Pane, vraví si v mysli. Zošli mi zmysel života. Zošli mi lásku, aby som mal dôvod žiť. Prosím, vyslyš ma. Prosím, Bože.

Prežehná sa, zodvihne hlavu. Na chrámovej podlahe uvidí tieň ženy stojacej za mramorovou stenou. Tieň si rukou hrabne do dlhých kučeravých vlasov, dotkne sa malého nošteka a ďalej stojí pokojne. Kamil upriami celú pozornosť na kontúry tmavého obrazu. Vlastníčka tieňa prestúpi z nohy na nohu. Slnko maľuje pevné boky a stehná. Krásny hrudník, úzky pás.

Má na sebe sveter, myslí si Kamil. Určite je ružový. A sukňu. A čierne lodičky. A je nádherná. Jej tieň je ako van Goghov obraz. Plné pery, tenučká šija.

Kamil vstane. Horúčkovite beží dole po schodoch, šťastie, že nespadne a nedoláme sa. Rýchlo kráča k mramorovej stene, plný očakávania. Vo vytržení zájde za stenu a za ňou... Nič. Žiadna kráska v sukni a v ružovom svetříku. Obzerá sa po chráme, ale márne. Po žene niet jedinej stopy.

Trapák sa prestane obzeráť. Vyjde von. Pred kostolom ničo živej duše. Žiaden tieň okrem Kamilovho. Cestou domov sa stále otáča, všima si dámy prechádzajúce popri ňom, no žiadna sa nepodobá tmavému tieňu z chrámu.

Doma si uvarí čaj. Pomaly sa upokojuje. Myslí na tieň, vybavuje si obrisy. Unavený skončí s hrnčekom teplého čaju v posteli.

Na druhý deň ráno ho šéf vyhreší: „Vôbec sa ti nedá dovolať!“ zlostí sa (fúka).

„Prepáč, boss, nebol som doma.“

Šéf vykladá niečo o disciplíne a morálke, ale Kamilove myšlienky sa uberajú k tmavým ženským obrysom, ktoré videl včera. Po majiteľke tieňa pátra i v práci. Pýta sa žien, či včera nezablúdili do kostola, ale ani jedna z nich sa v chráme nezastavila. Na ulici si všima jemné pohlavie.

Kde len je? Kam sa podela? pýta sa v duchu.

Kamilovi zišlo na um, že napíše do novin oznam o neznámej. Ale keď si predstavoval, ako oznamuje *Hľadám vlastníčku tieňa s dlhými kučeravými vlasmi, ktorá bola včera v kostole...* radšej to hneď zavrhol. Ležiac na posteli sa snaží logicky rozmýšľať.

Videl som iba tieň. Žena stála za stenou. Ale ženu som nevidel. Iba jej obrisy. Odkiaľ vlastne viem, že to bola žena? Čo ak za stenou stál chlap?

„Nie,“ odpovedá si, „musela to byť žena. Mala prsia a široké boky.“

Ale faktom ostáva, že som videl tieň. Iba tieň. Som posadnutý.

„Nie som posadnutý,“ zavrhuje svoje myšlienky. „Nie som.“

Naozaj nie? Myslím na ňu v jednom kuse, nesústredím sa na prácu, hľadám ju na každom kroku. Hm?

„Som posadnutý,“ vzdychne.

Chvíľu iba leží, zrak upiera na bodové svetlá. „Tieň,“ zašepká. „Krásny tieň.“

Večer sa opäť ocitá v kostole. Sedí na chóre. Sleduje každú živú bytosť. Každý tmavý tieň. Na kňazove slová sa nesústredil, netušil, o čom bola kázeň. Omša skončila rýchlo. Z chrámu vychádzali tie isté staré babky a tí istí starí dedkovia ako každý deň. Márna snaha.

„Márna lásky snaha,“ zahundre Kamil pre seba, zberá sa preč, keď sa z ničoho nič zháči a povie: „Lásky?“

Nie som zalúbený, vraví si v duchu. Posadnutý možno, ale zalúbený? Do tieňa?

Predtým než odomkol dvere svojho bytu si Kamil dôstojne a pravdivo povedal, že napriek akýmkoľvek pochybnostiam a nemožnosti, miluje tieň záhadnej ženy z chrámu.

Ďalší deň ráno sa Kamil cíti hrozne zničené. Tvár si vnorí do dlaní, rozplače sa. Vnútri ho zžiera bolesť, hľadá mu srdce, pretože nevie nič o svojej láske. Nevie, kde je, čo robí. Netuší, či ju ešte niekedy stretne, objíme a vybozkáva. Modlí sa k Bohu, slzy kropia Kamilove líca. Volá do práce, že sa cíti zle, že si spraví voľno.

Beznádej. Trapák si naplno uvedomuje význam tohto slovíčka. Bežné, strašné a jednoduché slovíčko. Beznádej nenapĺňa iba Kamilovo vnútro, ale i rozum a celý jeho svet.

„Kde si, poklad môj?“ vzlyká zúbožený muž. „Kde si?“ pýta sa a pri tom myslí na tieň ženy z chrámu.

„Kde si?“

Večer je v kostole znova. Oči má podliate krvou, srdce zúbožené. Cíti takú ohromnú náklonnosť k tieňom. K jej tieňu, ktorý sa nabúral do jeho vnútra ako vrak potopenej lode, ktorý je už naveky odsúdený ležať na dne oceána. V okamihu, keď poprosí Boha, aby ju mohol vidieť zase, uvidí ju zase.

Jej tieň sa zjavil ako záhadné svetlo. Jednoducho bola tam. Tieň ženy s kučeravými vlasmi, širokými bokmi a malým noštekcom. Kamil utekal po schodoch ako blázon. Za mramorovou stenou stál starý muž. Trapák bol zadychčaný, upieral na chlapa nechápavé oči.

„Prosím vás,“ prihovorí sa starcovi. „Nevideli ste tu ženu s kučeravými vlasmi?“

„Samozrejme,“ odpovedá. „Videl som jej tieň. Aj ty si ňou posadnutý, starc?“ Po týchto slovách dedo odišiel.

Kamil stojí prikovaný na mieste. Spamätá sa až po nejakých minútach, a starca viac nenájde.

V byte je ešte zúfalejší, než bol. Drnčiaci telefón šmarí do steny. Schytí pero a papier a píše list.

Drahá vlastníčka tieňa, škrabe. Kto si? Som do teba zalúbený celým srdcom. Môj rozum to nedokáže pochopiť. Nechce to pochopiť. Najdôležitejšia vec na svete je moja láska k tebe. Musím ťa stretnúť. Prosím, stretnime sa.

Prídem za tebou hoc aj do pekla. Neschádzaš mi z mysle, moja milovaná. Nemôžem viac písať. Stretnime sa. Prosím, dovoľ mi spoznať ťa. Prosím.

Pripíše svoju adresu a číslo bytu. Dlhو premýšľa, kam list poslať. Rozhodne sa, že ho odnesie do kostola a položí za mramorovú stenu. So svojou iniciatívou je spokojný. Oddáva sa spánku, ktorý ho na chvíľu vyslobodzuje z krutého a mukami nasiaknutého sveta.

Prejde niekoľko dní. Odvlečú sa týždne. Odplazia sa mesiace. Kamil sedí na hlavnej ceste vedúcej von z mesta. Sťatý pod obraz, vychudnutý, omočený. Kyve sa zo strany na stranu. Je mu zima. Ani ľudia už nefúkajú. Je bez práce, bez bytu, bez priateľov. Šialenec, ktorý nedvíha telefóny. Trhan. Blúzni o tieni.

„Tieň,“ šepká zmučeným hlasom.

Bože, modlí sa v duchu. Bože, ty... ty... Vidíš, čo zo mňa zostalo, láska? Vidíš to? Len sa na mňa pozri. Som potopená loď. Vrak. Bože. Bože... Kde si?

„Kde si?!“ skríkne do tmy.

Kamil si tam na ceste o druhej nadránom uvedomil, že je tu. Že jeho láska je stále s ním, pretože tu nie je. Bez lásky je potápajúca sa loď. Zaľúbený do tieňa, stal sa tieňom sám.

Vierka

Niektor chodí na stretávky zo strednej zaspomínať si, niektor sa chce vyťahnuť, a mne sa práve teraz hrozne nechcelo počúvať sprosté povrchné drísty. Spomaľovala som krok, až som skoro zastala. Načo sa tam doboha, trepem - na výstavu? Nevideli ma 10 rokov, nemusia ma vidieť ďalej. „Ahoj Vierka“ začula som za chrptom hlas našej triednej. „Vyzeráš úžasne, počkaj ma, pôjdeme spolu“. „Čo to máš za farbu vlasov, veď ty si nikdy nebola blondína“ pokračovala a vlastne ma ani nepustila k slovu. Podobne reagovali všetci, híkali, jasali, chválili, všetci boli mojím novým imidžom ohúrení. Baby ale boli horšie. Medzi štyrmi očami mi kládli otázky, či mám vlasy, nechty aj kozy pravé.

Otázky karkulky vlkovi. Vlk sa našťaval a zožral ju. Ja som bola na najlepšej ceste kvalitne sa strieskať.

Keď som bola asi pri štvrtom gine s tonikom, napadlo mi, že keď dôjde na mňa rad a bude treba vypotiť niečo o sebe, ja neviem, čo poviem. Teda hlavne na otázku, že ako sa má moja mama. Moju mamu mali na mne moji spolužiaci najradšej. Hrala krásne na gitare, varila nám kávu pred písomkami a na záhradu nosila čerstvo upečené šišky. Každý, kto raz stretol moju mamu, musel ju mať rád. Len otec sa na ňu, ešte tehotnú, vysral. Takže vlastne aj na mňa.

„Jéžiš, musím okamžite vypadnúť“ zahlásila som

„Zabudla som v labáku suchý ľad“ trepla som úplne prvú vec, čo prišla na perón.

Pri mojom úteku som stratila črievičku ako Popoluška: zabudla som si mobil rovno na barovom pulte, takže sa za mnou hnal krásny rytier Juló a uniesol ma na svoj hrad. Tam ma hýčkal dobrotami a nechcel za to vcelku nič. Iba sex. Ja som mu nedala, on sa našťaval, že či som sprostá, že načo som s ním išla, keď nechcem trkať. No proste romantika to bola. Potom sme si dali minerálku s ľadom a mne ho prišlo tak nejak ľúto, že ako sa za mnou hnal a tak som na chvíľu vypadla z roly. „Vieš, Ďžúlio, to nie je o tom, že by som nechcela teba, ja ...nechcem nikoho, vieš?“ pomaly som vytriezvievala.

„čo si lesba?“ vyletelo z neho.

„Nie, krava, že ti tu niečo vôbec vysvetľujem“.

„Prepáč“ povedal Juló. Aj on vytriezvel. „Zavezieš ma domov?“ spýtala som sa potichu a on prikývol.

Doma som sa spôsobe usmiala na mamu. „Dobre bolo, mami, bavila som sa, mami, páčila som sa úplne všetkým, ale asi najviac Julovi. Možno s ním začnem chodiť, mami“. Hovorila som a naprávala jej pri tom vankúše. Sestra na mňa žmurkla a podala mi rozpis liekov. Na chodbe som jej ďakovala ako vždy a dohodla, kedy príde zajtra. Keď mama zaspala, unavene som si dala dole všetky šperky, príčesky, mejkap aj úsmev z tváre. Ďalšie dejstvo zvládnuté. Koľko ich ešte vydržím? Sadla som si do vane a povolila kohútiky. Voda zoslanelá.

Prvý komplex som získala ešte v škôlke, lebo som nemala ocka. Nikdy pre mňa neprišiel do škôlky, nikdy mi nekúpil zmrzlinu a vôbec - vlastne nebol. Len mi vraj posielal prachy - že výživné. Ale to musel, tak to sa neráta.

Druhý komplex ma stretol na základke, musela som začať nosiť brýle. A keďže sme s mamou žili od výplaty do výplaty, boli to otravné popolníky v hnusnom rámsku, ktorý sa po čase zlomil a ja som si ho prelepila lepiacou páskou, aby mi mama nemusela kupovať nový.

Na gympli som v prvom ročníku mala taký stres z fyzikára, že som sa naučila celú učebnicu fyziky dopredu naspamäť. Prišiel mi na to a ešte si z toho, debil, robil žarty. Celá trieda si ma zaradila ako biffu a ja som sa to štyri roky pokúšala neúspešne gumovať.

Do práce som sa neponáhľala, nevedela som, čo poviem doktorke. Bola na mňa našťavaná a právom. Možno by bolo najlepšie dať výpoveď. Nikdy ma to v labáku nebavilo, ale keď som mame povedala, že škola ma nebaví, dostala srdcový záchvat, tak som to dokončila so zatŕatými zubami. Ved' predsa ma nezabije vyštudovať niečo, čo ma nudí. A naozaj ma nezabilo, a ani práca v labáku, ktorá ma nezaujíma a ubíja, ma až tak neničí. Ale niekedy ma napadlo, že ako by mi bolo bez maminho večného direktívneho usmerňovania. Hm, prinajmenšom by som mohla voľnejšie dýchať. Pichlo ma v duši, do riti, zas výčitky. Predsa taká bezcitná nie som, aby som chcela...

Zodvihla som svoj hlasno zvoniaci mobil. „Viera, je zle, mohli by ste prísť?“ počula som hlas sestričky. V hlave mi blikali kontrolky a ja som sa snažila v tom zmätku nájsť a zapnúť autopilota. Skočila som do prvého taxíka a uháňala domov.

„som tu, mami, mami, počuješ?“ prihovárala som sa jej jemne až kým neotvorila oči. „Vierka, nezabudni na všetko, čo si mi sľúbila, dobre?“ spýtala sa ma popukanými perami a ja som ju objala. „Mami, na nič nezabudnem, neboj sa, buď pokojná. Som už veľká. Tvoje veľké šikovné dievčatko“

„a ešte krásne“ dodala mama.

Áno, mami, pre teba sa prestrojujem roky za krásnu, pre teba sa snažím byť úspešná a zbalit' vždy nového chlapa, keď ma predošlý nechá alebo požiadá o ruku. Ochotne by som sa naučila chodiť po rukách alebo aj skákať saltá, keby ti to urobilo radosť.

Nenechávaj ma tu samu, mami.

Bežala. Bežala na doraz a keď už nevládala, bežala ešte viac.

Mala pocit, že jej vnútro sa zlieva, hemží, vybuchuje. Plúca jej horeli, v útrobach cítila tisíce bodajúcich dýk a plameň. Ten plameň, čo všetko spaľoval.

Počula dunenie, obrovské vlny sa približovali rýchlosťou, proti ktorej nemala šancu.

Pred očami sa jej vynorila mamina tvár. Prosila ju, triasla ňou ako bábkou, zdôvodňovala.

Zdalo sa jej, že sa ponára pod hladinu, takže už nepočula čo jej hovorí. Zvláštne. Kde sa vzala toľká voda. A ona pritom horí.

„Pán primár tlak prudko klesá“ kričí anesteziológ

„Pichnite jej atropín“

„Rýchlo revíziu, musíme ju už zašit'“ pobáda primár svojich kolegov a možno aj seba.

Operácia sa neočakávane predĺžila

„Doriti, čo to pípa?“

„Fibriluje“ pán primár“

„To neviete zahľásiť hneď?“ zúrivo sa na kolegu oborí a nariadi použiť defibrilátor.

„Chytla sa, chvalabohu, a nabudúce zrýchlit' reflexy, prosím“ zahľási primár a odchádza zanechajúc kolegov ako vždy dokončiť menej náročnú prácu.

Sekundár si vymení pohľad s anesteziológom a vzdychne „keby sa v nej toľko nedrbal, tak nám nefibriluje“.

„Ja by som mal toho tiež dosť na jej mieste, po štyroch hodinách už by zdrhal každý...“

zasmeje sa mladý anesteziológ a cíti obrovskú úľavu. To dievča to dnes nemuselo prežiť. Mal z toho ešte triašku.

Ležala. Ležala na lúke a cítila krásnu vôňu. Vôňu vanilky a snehu. Potom dymu a dažďa.

Šumeli oblaky, slnko sa bilo s lístím a ona ležala. Nechcela vstať. Nechcela sa ani pohnúť.

Načo? Ved' aj takto môže byť. Načo sa namáhať. Kropaje lúčov jej hladili tvár, búšili do slúch a ona vzdychla.

„Preberte sa, milá moja, už ste sa naspali dost“ sestrička ma tľapla po líci a spýtala sa ako sa volám. Debilná otázka.

„Viera Vyskočilová“ zašepkala som neveriacky a túžila som sa vrátiť k tej krásnej vôni. Zacítila som akýsi čudný pach. Až po chvíli mi došlo, že je to pach môjho vlastného tela a dezinfekcie.

„máte sucho v ústach, skúste sa napiť, tu, tuto cez slamku“.
Vyčerpane som klesla na vankúš a zatúžila som byť opäť na lúke.

Plakala. Plakala bez slz a zadúšania. Len tak mlčky a potichu. Vedela, že už sa nič nedá vrátiť. Ved' si to želala. Želala si maminu smrť, ona je na príčine, že zomrela.

Mám sedenie so psychiatrom. Skvelé. Nejaký premúdrely trtko sa teraz bude hrabať v mojom vnútri. Prečo človeka nenechajú na pokoji, nikomu som nič zlé neurobila, pravda, ak nerátam seba. Sebe robím zle stále. To ma vlastne naučila mama, takže by som mala byť rada, že ju už nemám? Krútim hlavou a chcem z nej vytriasť drbnuté myšlienky, chce sa mi revať, kričať, pichá ma na hrudi tak, že sa ani nemôžem nadýchnuť.

A trtko už je tu.

„Ahoj Vierka“

„Julo, ty čo tu robíš?“

„preťahujem sestričky“

„ty si cvokár?“

„spravil som si atestáciu, nevravel som ti?“

„nie, k tomu sme sa nedostali, chcel si vtedy niečo iné“

„hej, a stále chcem, takže teraz mi neujdeš“

„nesranduj“

„dobre tak mi skús povedať ako sa cítiš?“

„na hovno“

„jasné, ani sa ti nedivím. Len mi povedz, či sa tak cítiš, lebo zomrela, alebo preto, že si chcela zdrhnúť za ňou a prekazili sme ti to?“ zrazu to už nebol kamarát, ale iba sprostý doktor.

Mlčím. Julo mlčí tiež. Potom ma objíme.

„Ja si do tej správy niečo vymyslím a ty si oddýchni, Vieri.“

„Dokážeš zaspať?“ spýta sa a nakloní sa ku mne celkom blízko. Vidím svoju tvár v jeho očiach. Vyzerám strašne, mama by ma zabila. *To ako vyzeráš, si sa zbláznila, to takto chceš ísť medzi ľudí?.....musíš byť vystretá, nehrbiť sa, inak sa žiadny chlap za tebou neobzrie,..... nejedz toľko, budeš tlstá a škaredá..... usmievaj sa na ľudí, nikto nemá rád zamračené ženy,..... chod' sa prezliecť, v tomto si ako strašiak do maku....., tento make-up si rovno zmy, vyzeráš ako upírka, namaľuj sa jemne,..... nenalííííčená?, ako to, že si dnes nenalíčená, že nikam nejdeš?, no a čo, aj sused keď ťa stretne so smetiakom, nech vidí, že nie si žiadna chudera....., zákusok?, ty si chceš dať zákusok?, ti šibe?, to môžeš až nad hrobom, napchávať sa sladkosťami.....*

„Nie, spať sa mi nedá“ odpovedám zachrípnuto

„Budem tu, pri tebe, budem ťa držať za ruku, kým nezaspíš“ povie Julo takým jemným tónom, aký som uňho ešte nikdy nepočula.

Záplavy

Pršalo. Už asi týždeň neprestávalo. Potok za domom prerástol koryto, rozlial sa kade-tade. Náš dom na dolnom konci dediny postavili v časoch, keď o záplavách asi ani netušili... Išla som do pivnice. Mrkvy a zemiaky sa mi priplavili oproti. Vzala som pár mrkvičiek do vrečka na pršíplášti. A že idem hľadať nejakú bedničku. Alebo debničku? premýšľala som cestou do humna.

Vtom strašný huk! Rýchlo som prirazila rebrík z humna k starému orechu pred domom, schytila som prvú splašenú sliepku, čo mi prišla pod ruky a štverala som sa hore. Mačka tam už bola.

Ten huk nemohlo byť nič iné ako pretrhnutá hrádza nádrže nad našou dedinou. A všetci vraveli, že vydrží. Hlavne môj muž. Kde ten teraz je?! Išiel hore do dediny, že na kus reči. Teraz už môže rečniť, koľko len chce.

Rýchlo som vytiahla rebrík hore. Sliepka sa medzitým usadila na peknom pevnom konári. Voda sa s hukotom privalila, vošla do domu a zostala v ňom. Nie tá istá, pravdaže. A predsa tá istá. Hustá, žltohnedá od blata, plná vecí. Prírodnín aj neprírodnín, ak sa tak môžem vyjadriť. Môžem! Tu v korune starého orecha sa môžem vyjadrovať, koľko a k čomu len chcem.

Tak som teda hneď spustila prúd nadávok na boha dažďa. Že nech si tie naše úbohé sliepky-neplavkyne zožerie, nech sa zadrhne. A nech si berie, čo len chce, okrem tohto starého stromiska.

Keď som sa trochu upokojila, začala som uvažovať, kedy sa asi upokojí voda. Bola to dosť veľká nádrž, pršať stále pršalo, usúdila som, že dnes to asi nebude. A možno ani zajtra. Mala by som sa tu nejako zariadiť. Zahniezdiť, pozrela som so závisťou na mačku a sliepku, ktoré to už urobili. A tiež by som mala pre náš krdeľ zabezpečiť potravu. Ohmatala som si vrečko. Pár mrkvičiek. Hm... Orechy sú už pozbierané, usušené a teraz sa asi aj tak niekam plavia. Škoda.

Padol mi pohľad na dom. A padla zo mňa starosť.

Beriem rebrík a keď poriadne zaberiem, podarí sa mi ho oprieť o okno na streche nášho domu. Je to o dosť nižšie, no zdá sa, že to drží, dáko sa to tam šikovne zaseklo. Díky.

Leziem opatrne, muž by sa na mne dobre zasmial. Mne do smiechu veľmi nie je a keby som sa aj zasmiala, hukot vody podo mnou, by to ľahko prehlušil.

A som tam. Skočím dnu, voda tam nedosahuje. Ale čo nie je, môže byť, musím konať rýchlo. Hádzem všetko, čo by sa mi mohlo zísť, do starej zbytočnej prútenej noše, chváliac ju v duchu, že ešte je.

Vrecúško asi štvorročných makovíc, čo sme nestihli vylúpať. Dve-tri kožky zo slaniny. Sáčok so sušenými jabĺčkami, vek ktorých radšej neskúmam. Kilo cukru, kamenného. Dve fľaše mužovho nechutného vína. Dobré odložené a odležané. Plus plechovú lyžicu a sedemdecku od uhoriek.

Prihodím niekoľko krátkych dosák, starú vojenskú deku a pár súčastí kroja. Vždy mi ho bolo ľúto vyhodiť, aspoň ho raz v živote dám na seba.

Ešte starý pokrivený dáždňik a idem naspäť.

Na orechu posuniem rebrík tak, aby vytvoril vodorovnú plochu, poukladám dosky, rozprestriem dáždnik a rozmiestnim veci. A som doma.

Plošinka síce nie je veľká, ale veď ani ja zas nie som nejaká obrovská.

Pamäť, často krát usilovne pracujúca bez môjho vedomia, mi teraz prináša zvláštnu spomienku. Som dieťa a naša paneláková umakartová kúpeľňa je celý svet, čo mi zostal. Sedím vo vani a obzerám sa, ako sa tu zariadim, čo a ako sa mi môže hodiť.

A potom, že detské predstavy sú číra fantázia, obzerám sa po orechu, celom svete, čo mi zostal.

Hlavne nebyť zúfalá. A nebyť smädná a hladná.

Na začiatok si môžeme dať slávnostný obed. Rozlúpnem tri makovice sliepke, mačke dám jednu celú kožu zo slaniny a ja hryziem mrkvu a zajedám ju sušenými jablčkami. Zapíjam vínom, je pitné, ale pitné.

S napĺňaním sme rýchlo hotové. Vyprázdňovanie bude odtiaľto tiež ľahké, kuknem dolu. Poobede ma sliepka príjemne prekvapí, keď zalezie do noše. Na večeru bude vajíčko. Mačke dám bielok a ja si zmiešam žltok s úlomkami cukru. Opäť spomienka na detstvo, mňam. Pôvodkyňa večere sa ujdú zase tri makovice. Zajtra hádam začneme šetriť.

Keď sa stmieva, pripláva blízko k nášmu domu čln, asi ma hľadajú. Snažím sa nepohnúť. Nemám prečo opustiť toto miesto.

Je čas ísť do postele, poviem si veselo. A do pyžama. Vyzliekam prevlhnuté oblečenie a obliekam suchý kroj. Nevonia veľmi pyžamovo, no ale čo už by som chcela po rokoch pobytu na povale.

Schúlím sa na doskách, pozerám na mačku, ako jej to dobre ide.

Neprestajný hukot vody ma rýchlo uspí.

Ráno ma mačka prebudí pradením. Je to jediný výrazný zvuk, ktorý počujem. Neprší. Žiadne silné hučanie. Pozriem dolu, voda tečie úplne hlboko len v tenkých potôčikoch..

Som trochu sklamaná.

Ledva som sa tu zabývala.

No aspoň sa tu ešte naraňajkuje a počkáme, kým voda celkom odtečie z dvora. Víno, mrkva a sušené jablčka pre mňa, makovice sliepke a slaninová koža mačke. Všetky vydávame svoje zvuky spokojnosti.

Snažím sa čo najlepšie využiť čas, ktorý na orechu ešte strávim, ležím a čumím.

Okolo obeda už po dvore nič netečie.

So sliepkou v náručí schádzam dolu do mäkkého blata. Preťapkám pár metrov k domu, nazriem dnu cez dieru, čo bývala oknom. Zaplaví ma malá vlastná záplava. Je to silná vlna smútku, bolesti a hnevu. Našťastie sa prevalí dosť rýchlo a zanechá ma čistú a pokojnú.

A keď pozriem na sliepku, vyďobávajúcu dobroty z bahna a mačku spokojne ďalej driemajúcu na orechu, privalia sa dokonca malé a potom čoraz väčšie vlnky radosti.

Vtedy prichádza muž z horného konca dediny. Už od bráničky kričí: Ja som to tušil, že tá nezvestná, o ktorej v dedine hovorili, si ty.

Príde bližšie.

Čo to máš?, ukazujem na rybu, čo drží za chvost v ruke.

Rybu, veď vidíš. Upečieme si ju, dobre? Idem ju pripraviť, ty zožeň drevo na oheň.

Ťukám si na čelo. Pobožká ma naň a odkráča do poloprázdnej kuchyne. Počujem, ako si tam veselo píska.

Štverám hore k sebe, kladiem dosky do prútenej noše a zase leziem dolu.

O chvíľu horí oheň, ryba sa pečie. Záplava vo mne trvá.

OBSAH

Mathej Thomka	<i>Fragmenty zo životnej púte šocheta Šóbu</i>	2
Barbora Gričová	<i>Každé ráno je iné, novým ránom</i>	11
Radovan Potočár	<i>Mravec (neskutočne o skutočne)</i>	14
Zdenko Fajčák	<i>Ruchy ridiculi</i>	17
Vanessa Jóriová	<i>Nová kapitola života</i>	21
Martin Bednařík	<i>Vygumovaná ch ba</i>	24
Andrea Hugáňová	<i>Ježibaby krtkov nepečú</i>	27
Pavel Knapko	<i>Život a hry Pala Knapka (úryvok)</i>	29
Terézia Kovaničová	<i>Strach nepochopených srdc</i>	32
Katarína Vargová	<i>Zapekané čokoládové müsli (úryvok)</i>	34
Katarína Petříková	<i>Zitka, hašlerky a ja</i>	37
Ján Púček	<i>Chiaroscuro</i>	39
Iveta Šuleková-Berkyová	<i>Tana (úryvok)</i>	42
Katrina Tulip	<i>Bermudské ostružiny</i>	45
Lukáš Mano	<i>Za mramorovou stenou</i>	47
Lenka Fábryová	<i>Vierka</i>	50
Anna Valentýniiová Zaježová	<i>Záplavy</i>	53

Názov : **Zborník vybraných prác mladých
autorov - 42. Jašíkove Kysuce**

Vydáva : **Žilinský samosprávny kraj
Kysucká knižnica v Čadci 2010**

Zostavila: **Mgr. Helena Pagáčová**

